

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

І и ІІ циклус основног образовања
за школску 2019/20. годину
до септембра 2022. године

Шабач, јул 2019. године

Програм наставе и
учења за други разред
основне школе

Програм Наставе и учења из СРПСКОГ ЈЕЗИКА за 2. разред основне школе

Циљ наставе и учења Српског језика је: да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Годишњи фонд часова: 180

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст; одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; одреди редослед догађаја у тексту; уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; разликује стих и строфу; уочи стихове који се римују; објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни; чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; изражајно рецитије песму; изводи драмске текстове; износи своје мишљење о тексту;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема	КЊИЖЕВНОСТШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Народна песма: Да вам певам што истина није / Мишја мобаНародна песма: Мајка Јова у ружи родила / Санак иде низ улицуЈован Јовановић Змај: <i>његова сенка / Коњ и магаре</i>Десанка Максимовић: <i>Бајка о лабуду</i>Гроздана Олујић: <i>Шаренореп</i> Градимиr Стојковић: <i>Деда Милоје живот значи</i> ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Избор из кратких народних умотворина (загонетке, пословице, брзалице, питалице, разбрајалице) 2. Ханс Кристијан Андерсен: <i>Принцеза на зрну грашка, Царево ново одело, Девојчица са шибицама</i> 3. Десанка Максимовић: <i>Ако је веровати мојој баки, Прстен на морском ону, Бајка о трешњи, Сликарка зима, Како су пужу украли кућу, Три патуљка, Чика-Мраз, Божић-батини цртежи, Траве говоре бакиним гласом, Орашчићи-палчићи, Кћи вилиног коњица</i> (3 бајке по избору ученика) 4. Љубивоје Ршумовић, избор из збирке песама <i>Ма шта ми рече (Једног дана, Др, Десет љутих гусара, Ишли смо у Африку, Ако желиш мишице, Уторак вече ма шта ми рече, Има један, Телефонијада, Дете, Вуче вуче бубо лења, Вук и овца)</i> 5. Драгомир Ђорђевић, избор песама (<i>Кад сам био мали, Бабе су нам сјајне, Рецепт за деду, Све су мајке, Ја сам био срећно дете, Једном давно ко зна када, Првоаприлска песма, Ми имамо машту, Тајанствена песма, Бити пекар то је сјајно, Успон једног лава, Стонога, Вештице су само трик</i>) 6. Избор из кратких прича за децу: Бранко Стевановић, <i>Прича из ормана</i>, Весна Видојевић Гајевић, <i>Бркљача</i>, Дејан Алексић, <i>Једном је један дечко зевнуо</i> Књижевни појмови: – стих, строфа, рима; – народна успаванка; – басна; – бајка; – тема, место и време збивања, редослед догађаја; – главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци); – лица у драмском тексту за децу.	1CJ.1.5.3; 1CJ.1.5.4; 1CJ.2.5.4; 1CJ.2.5.5; 1CJ.3.5.1; 1CJ.3.5.2; 1CJ.3.5.3; 1CJ.2.5.2.

разликује глас и слог и препозна самогласнике и сугласнике; разликује врсте речи у типичним случајевима; одређује основне граматичке категорије именица и глагола; разликује реченице по облику и значењу; поштује и примењује основна правописна правила;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема.	ЈЕЗИК Глас и слог; самогласници и сугласници. Врсте	1CJ.1.3.3; 1CJ.1.3.4; 1CJ.1.3.5; 1CJ.1.3.8.
користи различите облике усменог и писменог изражавања препричавање, причање, описивање; правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину; учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника; разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); изражајно чита ћирилички текст	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, решавање проблема.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Друго писмо (латиница): штампана и писана слова. Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања. План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета. Сценско приказивање драмског / драматизованог текста.	1CJ.0.1.1; 1CJ.0.1.2; 1CJ.0.1.6; 1CJ.0.1.3; 1CJ.0.1.4; 1CJ.0.1.5; 1CJ.0.1.6; 1CJ.0.1.7; 1CJ.0.1.8; 1CJ.2.3.4; 1CJ.2.3.5; 1CJ.2.3.8; 1CJ.1.3.7; 1CJ

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из СРПСКОГ ЈЕЗИКА за 2.разред основне школе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник.	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i> . Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Наставник током процеса наставе и учења континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.
ЈЕЗИК- Грамматика, правопис и ортоепија	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник.	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i> . Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Наставник током процеса наставе и учења континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник.	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i> . Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Наставник током процеса наставе и учења континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Програм допунске наставе из српског језика за 2. разред основне школе

Циљ допунске наставе из српског језика је пружање подршке ученику да овлада основним законитостима српског књижевног језика

Ради правилног усменог и писменог изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине ради неговања традиције и културе српског народа и развијање интеркултуралности.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Књижевност	14
Језик (граматика, правопис и ортоепија)	9
Језичка култура (усвајање другог писма-латинице)	13

Програм Наставе и учења из математике за 2. разред основне школе

Циљ учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова: 180

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
одреди десетице најближе датом броју; усмено сабира и одузима бројеве до 100; користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац, количник, садржалац; примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања; усмено множи и дели у оквиру прве стотине; израчуна вредност бројевног израза са највише две операције; реши текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења; одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом; $\frac{1}{n}$ одреди делове (облика $\frac{1}{n}$) дате величине; изрази одређену суму новца преко различитих апоена; прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама; прикаже мањи број података у табlici и стубичастим дијаграмом; уочи правило и одреди следећи члан започетог низа;	Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација	БРОЈЕВИ Први део Сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре I, V, X, L, C Други део Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца. Трећи део Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. $\frac{1}{n}$ Разломци облика $\frac{1}{n}$, $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање.	1MA.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и прикаже број на датој полуправој; 1MA.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве стотине; 1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом; 1MA.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве стотине; 1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза; 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције; 1MA:2.1.5. уме да решава задатке са непознатим чиниоцем, дељеником или делиоцем 1MA.1.1.3. уме да множи и дели без остатка у оквиру прве стотине; 1MA.1.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине (где је $0 < n \leq 10$) 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције; 1MA:2.1.5. уме да решава задатке са непознатим чиниоцем, дељеником или делиоцем

разликује дуж, полуправу и праву; одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); одреди обим геометријске фигуре; нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи; уочи подударне фигуре на датом цртежу; уочи симетричне фигуре; допуни дати цртеж тако да добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву;-	Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Естетичка компетенција	ГЕОМЕТРИЈА Први део Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула. Други део Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи. Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).	1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине (m, cm dm) и њихове односе; 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине линије приказане на слици; 1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење (m, cm, dm) из већих у мање 1МА.1.2.1. уме да именује геометријске облике у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник и тачка); 1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни
изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине; измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине чита и запише време са часовника; користи јединице за време у једноставним ситуацијама	Компетенција за учење Решавање проблема Сарадња Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).	1МА.2.4.2. зна јединице за време (минут и сат) и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из математике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
БРОЈЕВИ	-Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник.	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, самооцењивањем, оцењивањем групног рада, задацима вишеструког избора, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности и сл. - У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.
ГЕОМЕТРИЈА	Метод разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, драматизација, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, самооцењивањем, оцењивањем групног рада, задацима вишеструког избора, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности и сл. - У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	-Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник.	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, самооцењивањем, оцењивањем групног рада, задацима вишеструког избора, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности и сл. - У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.

Програм допунске наставе из математике за 2. разред основне школе

Циљ допунске наставе из математике је пружање подршке ученику да овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
БРОЈЕВИ Сабирање и одузимање са преласком. Замена места и здруживање сабирака. Веза сабирања и одузимања. Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање). Римске цифре I, V, X, L, C Множење и дељење (таблично) Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. Замена места и здруживање чинилаца Редослед рачунских операција. Множење и дељење збира и разлике бројем. Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или дељење). Бројевни изрази. Формирање израза на основу реалистичних ситуација. $\frac{1}{n}$ Разломци облика $\frac{1}{n}$	
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).	
ГЕОМЕТРИЈА Дуж, права и полуправа. Тачка и права. Отворена и затворена изломљена линија. Графичко надовезивање дужи. Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура без употребе формула Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи. Симетричне фигуре. Подударност фигура (интуитивно).	

Програм Наставе и учења из Света око нас за 2. разред основне школе

Циљ наставе и учења Света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Годишњи фонд часова: 72 часа

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима; оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада; се понаша тако да уважава различитости других људи; прихвати последице када прекрши правила понашања групе; сарађује са другима у групи на заједничким активностима; разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота;	комуникација компетенција за учење, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу за одговорно учешће у демократском друштву компетенција за одговоран однос према здрављу	Други и ја Групе људи: родбина, (ван)школска заједница, становници насеља Права и обавезе чланова група. Однос потреба и жеља Правила понашања појединаца и група Породични, школски и празници насеља	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.4. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.
препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима; одреди тип насеља на основу његових карактеристика; повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља; одржава личну хигијену – руку, зуба и чулних органа; примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином; безбедно поступа пре и током временских непогода;	комуникација компетенција за учење дигитална компетенција сарадња естетичка компетенција за одговорно учешће у демократском друштву за одговоран однос према околини	Култура живљења Симболи Републике Србије: грб, застава и химна Типови насеља: село, град Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroка, боравак у природи и физичка активност Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства) Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз) Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на отвореном простору	1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3.

истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала; одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; пронађе нову намену коришћеним предметима; - наводи примере различитих облика кретања у окружењу; именује занимања људи у свом насељу са околином;	компетенција за учење комуникација сарадња рад с подацима и информацијама дигитална компетенција естетичка компетенција одговоран однос према околини предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Човек ствара Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада. Еластичност материјала Својства материјала одређују њихову употребу Нова намена предмета направљених од различитих материјала Занимања људи у граду и селу	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.3.4 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6.
- наводи примере различитих облика кретања у окружењу; одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће. измери растојање које тело пређе током свог кретања; пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/ карактеристичних објеката; одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину; забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена;	комуникативна компетенција компетенција за учење дигитална компетенција компетенција за сарадњу за одговорно учешће у демократском друштву	Кретање и оријентација у простору и времену Различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи) Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равној подлози и пређено растојање тела Сналажење у насељу помоћу адресе (улица, кућни број) и карактеристичних објеката Сналажење у времену у односу на временске одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година, датум, годишња доба Средства за мерење времена: часовник, календар, лента времена	1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.2.

разликује облике рељефа у свом насељу и околини; разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини; идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења; повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама; разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла; разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране; наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека; штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама; разврста отпад на предвиђена места; негује и својим понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу; препозна примере повезаности живих бића са условима за живот; повеже промене у природи и активности људи са годишњим добрима; изведе једноставне огледе пратећи упутства; повеже резултате рада са уложеним трудом	компетенција за учење комуникативна компетенција за сарадњу рад с подацима и информацијама дигитална компетенција естетичка компетенција одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу	Разноврсност природе Рељеф и облици рељефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине, котлине) и равнице Рељеф у насељу и околини. Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала) Површинске воде у насељу и околини Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства) Функције (улога) делова тела живих бића Разноврсност биљака у окружењу (зеласте и дрвенасте; лишћарске и четинарске) Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи) Значај биљака и животиња за човека Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама) Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот Промене у природи и активности људи у зависности од годишњих доба	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.5. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.2.3. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2.
--	---	---	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Света око нас

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Други и ја	посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика); описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; процењивање – самостално одмеравање; играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, коришћење еуџеника, и др.	Иницијална процена нивоа на коме се ученик налази. Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника Вођење евиденције од стране наставника о: - броју јављања на часовима - броју успешности у групном раду, раду у пару - учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада - израда паноя - за редовно доношење домаћег задатка Сумативно оцењивање: У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: контролни задаци, тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.
Култура живљења	посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика); описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; процењивање – самостално одмеравање; праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; практиковање – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду; играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре;	Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника Вођење евиденције од стране наставника о: - броју јављања на часовима - броју успешности у групном раду, раду у пару - учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада - израда паноя - за редовно доношење домаћег задатка Сумативно оцењивање: У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: контролни задаци, тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.

Човек ствара	посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика); описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; процењивање – самостално одмеравање; груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања; праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; практиковање – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду; експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; истраживање – испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, коришћење еуџеника, и др.	Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника Вођење евиденције од стране наставника о: - броју јављања на часовима - броју успешности у групном раду, раду у пару - учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада - израда паноя - за редовно доношење домаћег задатка Сумативно оцењивање: У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: контролни задаци, тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.
Кретање и оријентација у простору и времену	посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика); процењивање – самостално одмеравање; груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања; праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; практиковање – у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду; експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, коришћење еуџеника, и др.	Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника Вођење евиденције од стране наставника о: - броју јављања на часовима - броју успешности у групном раду, раду у пару - учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада - израда паноя - за редовно доношење домаћег задатка Сумативно оцењивање: У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: контролни задаци, тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.

Разноврсност природе	посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика); описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања; груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања; праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; истраживање – испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа; сакупљање – прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења; стварање – креативна продукција; играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација. упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, коришћење суџбеника, и др.	Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника Вођење евиденције од стране наставника о: - броју јављања на часовима - броју успешности у групном раду, раду у пару - учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада - израда паноя - за редовно доношење домаћег задатка Сумативно оцењивање: У циљу провере остварености исхода и стандарда користиће се: контролни задаци, тестови знања, задаци вишеструког избора, разговор и сл.
-------------------------	---	---

Програм Наставе и учења из Музичке културе за 2. разред основне школе

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; издвоји основне музичке изражајне елементе; препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима; изговара бројалице у ритму, уз покрет; пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; повезује ритам са графичким приказом; објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; учествује у школским приредбама и манифестацијама; направи деље ритмичке инструменте; осмисли покрете уз музику осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука;	дигитална, решавање проблема, вештина комуникације, естетичка, вештина сарадње, рад са подацима и информацијама, еколошка, предузетничка, - вештина за живот у демократском друштву	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок). Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...). ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономотопеје и илустрације Правилан начин певања – држање тела и дисање.

осмисли одговор на музичко питање; осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.		Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (<i>a</i>¹ бела, <i>xa</i>¹ љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација на краћи литерарни текст.
--	--	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Музичке културе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Увод у свет музике	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник.	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности, а све у складу са његовим музичким способностима. - У циљу провере остварености исхода користиће се: певање, тактирање, свирање, изговарање бројалице и сл.
Поново у школи	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности, а све у складу са његовим музичким способностима. - У циљу провере остварености исхода користиће се: певање, тактирање, свирање, изговарање бројалице и сл. Степен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима
Распевани кишобрани	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности, а све у складу са његовим музичким способностима. У циљу провере остварености исхода користиће се: певање, тактирање, свирање, изговарање бројалице и сл. Пен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима
Звуци кристалне дворане	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона или таблета, електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности, а све у складу са његовим музичким способностима. - У циљу провере остварености исхода користиће се: певање, тактирање, свирање, изговарање бројалице и сл. Пен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима
Распевана фарма	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални, групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава, тимска настава, истраживачки рад, ППТ, YouTube канал, употреба мобилног телефона	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона, тј. педагошке документације, задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности, а све у складу са његовим музичким способностима.

	или таблета ,електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу провере остварености исхода користиће се: певање,тактирање , свирање ,изговарање бројалице и сл.Степен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима
На путу до дуге	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални,групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава,тимска настава,истраживачки рад, ППТ,YouTube канал,употреба мобилног телефона или таблета ,електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона,тј.педагошке документације,задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности ,а све у складу са његовим музичким способностима. - У циљу провере остварености исхода користиће се: певање,тактирање , свирање ,изговарање бројалице и сл.Степен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима
Празнични воз	Метода разговора; Рад на тексту; Демонстративна; Илустративна; Метода писаних радова; Учење путем открића; Дивергентно (стваралачко) учење; фронтални,групни, индивидуални, рад у пару; Тематска настава,тимска настава,истраживачки рад, ППТ,YouTube канал,употреба мобилног телефона или таблета ,електронски и мултимедијални уџбеник	- У циљу формативног оцењивања редовно проверавање и праћење ученика у савладавању школског програма, оствариваће се: вођењем ученичког картона,тј.педагошке документације,задацима различитог типа, посматрањем ангажованости на часу, ученичких радова и продуката ученичких активности ,а све у складу са његовим музичким способностима. - У циљу провере остварености исхода користиће се: певање,тактирање , свирање ,изговарање бројалице и сл.Степен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима

Програм Наставе и учења из Ликовне културе за 2. разред основне школе

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
-Тумачи једноставне визуелне информације везане за облике које опажа у свакодневном животу Користи информације о светлости и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад Природне облике надограђују, допуњују и на тај начин развијају комбинаторне способности -Користи информације о особинама облика и контрасту у свом стваралачком раду. Тумачи једноставне визуелне информације везане за облике које опажа у свакодневном животу. Користи информације о светлости и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад -Природне облике надограђују, допуњују и на тај начин развијају комбинаторне способности ; -Користи информације о особинама облика и контрасту у свом стваралачком раду. -Разматра сам и са другима шта и како је учио и где та знања може применити. Изражава своје замисли одабраном ликовном техником. -Примени стечена знања и доживљена искуства на новим задацима. -Користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; -Уочава визуелне супротности у свом окружењу и изрази одабраним материјалом и техникама свој доживљај и замисли. Преобликују материјале у занимљиве ликовне целине Користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин Користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу Изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли, Преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу Разматра, сам или у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. Повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	Облици / Облици - светлост као услов за опажање облика; визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу. Супротности - обојено и безбојно, једноставно и сложено, испупчено и удубљено, ближе и даље... Облик и целина истакнути део целине; везивање и спајање облика

Повезује и примењује стечена знања из различитих области, да уређује простор у коме живи и да води рачуна о њему Повезује уметничко занимање сценографа, костимографа и одговарајуће продукте; Изражава говором, мимиком, и телом различита расположења, покрете и дешавања; Упореджује свој и туђ естетски доживљај простора, изрази, одабраним материјалом и техникама замисли; Тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу и користи их као подстицај за стваралачки рад користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начинсе изрази, одабраним материјалом и техникама	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према здрављу Одговорно учешће у демократском друштву	Простор/ Простор - обликовање простора:школа, учионица,соба; музеј Кретање: кретање једног облика у простору; кретање више облика у простору). Сцена: маске, костими,
тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу користи информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад; тумачи једноставне визуелне информације користи материјал и прибор на безбедан, одговоран и креативан начин; изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према здрављу Одговорно учешће у демократском друштву	Споразумевање/ Тумачење: невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација. Слика и реч: редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке.
изрази бојом, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, осећања и замисли вајањем у глини изрази своје емоције, машту, осећања и замисли користи информације као подстицај за стваралачки рад; разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација	Ликовне игре/ Боја: светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук. Замишљања:стварност и машта.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Ликовне културе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Облици	Облици се истражују посматрањем предмета из свих углова и/или са свих страна. Ученици разговарају о томе да ли би препознали предмет да су видели само дно. Истраживање се током године наставља тако што ученици окрећу предмете за свакодневну употребу или облике из природе све док не пронађу положај када предмет/облик више не може да се препозна. Наставник може да организује игру трагања за познатим облицима Могу да истражују облик и боју бачене сенке. Наставник може да покаже ученицима фотографије неколико дизајнираних предмета исте намене. Ученици треба да уоче како је уметник дошао до такве идеје, где је пронашао подстицај за стварање... Ове активности подстичу ученике да размишљају о облицима, да пажљивије посматрају и да самостално проналазе мотивацију за ликовни рад.	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Наставник током процеса наставе и учења континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су: - Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); - Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); - Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); - Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); - Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); - Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); - Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао,
Простор	О амбијенту се учи тако што се ученицима постављају питања. Не нуде се дефиниције и не наводе елементи који чине амбијент. О амбијенту (утиску о простору) разговара се у свакој прилици која се укаже. Ученике би требало упознати са једним одређеним музејом, не само са изгледом зграде и локацијом, већ са ентеријером и врстом експоната, са сврхом чувања експоната, са активностима, односно шта могу да очекују у музеју (тематске изложбе, едукативни програм...), на шта је потребно обратити пажњу... Пројекти везани за обликовање простора могу да буду обликовање макета и обликовање дела простора у школи. Основна сврха овог пројекта је организација композиције у простору и сарадња.	Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. Процес праћења и вредновања једног ученика треба започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Наставник током процеса наставе и учења континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Могући елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су: - Однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); - Однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); - Однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); - Разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); - Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); - Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); - Вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао,

Споразумевање	Невербално учење се реализује на интересантним часовима или у корелацији са часовима Физичког и здравственог васпитања. Наставник прича причу а ученик је прати одговарајућим покретима, мимиком или кретањем. Тумачење слика учи се постепено. Користе се стрип и анимирани филм за одређивање редоследа радње, главних ликова и сл. Уводи се и разговор о новој теми.	утисак, опажање, емоције...); - Употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику)... Елементи могу и другачије да се формулишу.
Ликовне игре	Ученици још увек уче о боји истраживањем, наставник не нуди дефиниције и објашњења шта су основне боје и како да направе изведене боје. Уколико то већ знају, наставник може да тражи да експериментом провере да ли мешањем различитих боја могу да добију основне боје. Тонове које добију треба да нанесу на папир, једне до других (папир касније могу да употребе за колаж). У току године се планира више задатака везаних за изражавање утиска или расположења светлим или тамним бојама, односно за повезивање светлих и тамних боја са неким појмом. Боја се повезује и са звуком. Наставник бира композиције без текста и тражи од ученика да насликају светлим или тамним бојама свој доживљај музичког дела. На исти начин могу светлим или тамним бојама да изразе доживљај књижевног, ликовног или филмског дела. Било би добро да се ликовни задаци не реализују само сликањем, већ и отискивањем	

Програм Наставе и учења из енглеског језика за 2. разред основне школе

Циљ наставе и учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
-поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства;	Комуникација Сарадња	ПОЗДРАВЉАЊЕ Реаговање на усмени импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); успостављање контакта при сусрету и усмено изражавање прикладних поздрава приликом растанка.	ПСТ.1.1.1. , ПСТ 1.1.2., ПСТ 1.1.3. ПСТ, 1.1.4., ПСТ.1.1.5.
-представи себе и другог;	Комуникација Сарадња	ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА Слушање кратких и једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.	ПСТ.1.1.1. , ПСТ 1.1.2., ПСТ 1.1.3. ПСТ, 1.1.4., ПСТ.1.1.5. ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13 ПСТ.1.1.14.
-разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	Комуникација Сарадња Одговорно учење у демократском друштву	РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање кратких и једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).	ПСТ.2.1.13. ПСТ.2.1.14 ПСТ.2.1.15. ПСТ.2.1.17. ПСТ.1.1.3. ПСТ.3.1.1. ПСТ.3.1.32.

-разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; -даје кратка и једноставна упутства и налоге; -разуме позив и реагује на њега; -упути позив на заједничку активност;	Комуникација Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ Слушање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност, уз коришћење најједноставнијих израза	ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.10. ПСТ.2.1.14.
-разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; -упути кратке и једноставне молбе; -исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин;	Комуникација Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог одговора на исказану молбу; изражавање и прихватање молби, захвалности и извињења.	ПСТ.2.1.13. ПСТ.3.1.1. ПСТ.3.1.2 ПСТ.3.1.19 ПСТ.1.1.15 ПСТ.2.1.1. ПСТ.3.1.32.
-разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; -упути једноставне честитке;	Комуникација Естетичка Одговорно учешће у демократском друштву	ЧЕСТИТАЊЕ Слушање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.	ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.2.4. ПСТ.2.3.2.
-препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; -разуме једноставне описе бића, предмета и места; -опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;	Комуникација Естетичка	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА Слушање краћих једноставних описа бића, предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких описа бића, предмета и места; тражење и давање информација у вези са описом бића, предмета и места.	ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.5. ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11. ПСТ.1.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.18. ПСТ.3.1.16
-разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; -изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;	Комуникација Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА Слушање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на туђа.	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 1.1.10. ПСТ 1.1.11. ПСТ 1.1.15. ПСТ 1.2.1. ПСТ 1.2.4. ПСТ 2.1.1. ПСТ 2.1.7. ПСТ 3.1.1. ПСТ 3.1.11. ПСТ 3.1.17. ПСТ 3.3.3.
-разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; -тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору;	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Компетенција за целоживотно учење	ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ Слушање кратких текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено тражење и давање информација о положају у простору.	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 1.1.10. ПСТ 1.2.4. ПСТ 2.1.13. ПСТ 2.2.3.

-разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време	Комуникација Одговоран однос према околини Компетенција за целоживотно учење Дигитална компетенција	ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ужем комуникативном контексту.	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 2.1.3. ПСТ 2.2.1. ПСТ 2.3.6. ПСТ 3.3.7.
-разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; -тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;	Комуникација Одговоран однос према околини Одговорно учешће у демократском друштву	ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања.	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 1.1.5.
-разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; -тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;	Комуникација Одговоран однос према здрављу	ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА Слушање кратких текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено исказивање слагања/неслагања, допадања/недопадања	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 1.1.14. ПСТ 1.2.4. ПСТ 2.1.1. ПСТ 2.1.12. ПСТ 2.1.15. ПСТ 2.1.16. ПСТ 3.1.18.
-разуме једноставне исказе који се односе на изражавање способности; -тражи информацију о туђим способностима и саопшти шта он/она или неко други може/не може/уме/не уме да уради;	Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Компетенција за целоживотно учење	ИЗРАЖАВАЊЕ СПОСОБНОСТИ Слушање једноставних исказа који говоре о способностима; постављање питања у вези са способностима и одговарање на њих, усмено.	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 1.1.10. ПСТ 1.1.13. ПСТ 1.2.4. ПСТ 1.3.1.
-разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Дигитална компетенција	ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ И БРОЈЕВА Слушање једноставних исказа који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено.	ПСТ 1.1.1. ПСТ 1.1.2. ПСТ 1.1.3. ПСТ 1.2.4. ПСТ 3.1.2. ПСТ 3.1.21.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Лични идентитет	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Школа и школски живот	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Исхрана и гастрономске навике	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Емоције (љубав према породици, друговима)	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Становање – форме, навике	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.

Временске прилике	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Слободно време – забава, разонода, хобији	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.
Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)	Фронтални, индивидуални, у пару, групни. КМ - слушање и показивање/понављање/заокруживање, играње улога, симулације, певање и показивање песмица, ТПР, глума, пантомима, играње улога.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови слушања, различите технике формативног оцењивања.

Програм Наставе и учења из Православни катихизис за 2. разред основне школе

Циљ учења је упознавање са кључним појмовима: Крштење, Црква и Литургија кроз живот у Цркви и лепоту празника.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
<i>Когнитивни аспект:</i> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <i>Афективни аспект:</i> желети да активно учествује на часовима верске наставе	Компетенција за учење Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња	I – УВОД 1. Ми смо Црква – уводни час
<i>Когнитивни аспект:</i> • знати да се Крштењем постаје члан Цркве • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих • знати да је Црква заједница са Богом • разликовати значења појмова Црква (заједница) и храм (место на којем се сабирамо) на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве • знати да у Литургији учесује само онај ко је крштен и ко то жели <i>Афективни аспект:</i> • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова	Компетенција за учење Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ 2. Крштењем постајемо чланови Цркве 3. Црква – заједница 4. Храм – место окупљања заједнице 5. Литургија – догађај Цркве 6. Заједница радости

<i>Когнитивни аспект:</i> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији • знати да свако у Цркви има своју службу • уочити међусобну повезаност служби у Цркви • уочити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова • уочити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве • моћи да објасни службу Епископа у Цркви • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом • уочити да Епископ предводи молитву Цркве • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири <i>Афективни аспект:</i> • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој служби у Цркви	Компетенција за учење Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња	III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ 7. Народ Божји, различите службе 8. Литургијске службе: Епископ, свештеник и ђакон 9. Многе службе, једна Црква 10. Епископ – слика Христов на Литургији 11. Ко су монаси?
<i>Когнитивни аспект:</i> уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих знати молитву <i>Богородице Дјеве</i> усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде“ знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица знати да је Свети Сава наш први Архиепископ знати ко је подигао манастир Хиландар <i>Афективни аспект:</i> пожелети да радо учествује у прослављању празника пожелети да стваралачки (кроз песму, молитву, цртеж), исказе своју љубав и поштовање према Богородици	Компетенција за учење Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА 12. Пресвета Богородица – мајка Христова 13. Божић – Христос се роди! 14. Богојављење – Христос је Син Божји 15. Свети Сава и Свети Симеон
<i>Когнитивни аспект:</i> • моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу • уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом • моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете • уочити да је заједничка трпеза израз љубави • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве • моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране • уочити сличности елемената Литургије и славе <i>Афективни аспект:</i> • код ученика ће се развити жеља да учествује у Литургији	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА 16. Литургија наш дар Богу 17. Литургијски предмети 18. Причешће - храна за живот вечни 19. Слава у мојој породици

<i>Когнитивни аспект:</i> • препознати значај празновања Васкрса • проширити своја знања о Христовом Васкрсењу • уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа • знати да је Христос увек са нама <i>Афективни аспект:</i> • исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА 20. Христос је са нама у Литургији 21. Причешће у мом животу 22. Празнујемо Васкрсење Христово 23. Христово Васкрсење – наше васкрсење
<i>Когнитивни аспект:</i> знати да наброји основне делове храма уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење Литургије знати да објасни ко су светитељи испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо уочити да постоје светитељи и у данашње време сазнати о неким светитељима новијег доба <i>Афективни аспект:</i> бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама бити подстакнут да воли природу и друге људе бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	VII ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ 24. Православни храм 25. Икона - прозор у Царство Божје 26. Буди и ти иконописац 27. Царство Божје у светима

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Православни катихизис

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I – УВОД	Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова)	Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;
II – МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	практична настава (1 час)	
III – ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ	Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у учионици; Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;	
IV – ЖИВОТ У ЦРКВИ – ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.	
V – ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.	
VI – СВЕТА ЛИТУРГИЈА – ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.	
VII ИКОНА - ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичко решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	

Програм Наставе и учења из Пројектне наставе за 2. разред основне школе

Циљ учења Пројектне наставе је:

Развијање опште међупредметне компетенције уз употребу информационо комуникационих технологија. Усмерена је на достизање исхода који се првенствено односе на логичко и критичко мишљење као и припрему ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу тако и у процесу учења. У складу је са општим исходима образовања и васпитања и у функцији је когнитивног, афективног и социјалног развоја ученика.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
правилно укључи рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и искључи рачунар користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника правилно седи при раду за рачунаром оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја стиче знања о саобраћају кроз игролике активности	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Значај саобраћајног знака за ђака
користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима упознаје своје тело кроз сопствене активности	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Тако ми се хтело да упознам тело У слављу бринемо о здрављу Морам, могу, смем и хоћу Шарени оброк Млади за старе
користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима упознавање традиционалних игара и примени их у игри	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Рад с подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Друштвене игре некада могу и сада Кад ластиш замени теретану Друштвене игре некада могу и сада

опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/-ла жељени тон -пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Рад с подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Трагом славног сликара Од творца до дворца Игра чула
користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима створи одељењску енциклопедију	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Дигитална компетенција	Дневник прочитаних књига Одељењска енциклопедија за децу
користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима естетски обликује простор	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенциј	Наш зелени кутак у учионици Насмејане саксије Удружење „Дрвенко” Еко-поруке нам иду од руке
користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима направи свој дневник активности	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	Дневник наставе у природи
одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета; пронађе нову намену коришћеним предметима; користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Око астала у друштву материјала Од старогa ново Дан шарене обуће Позориште лутака

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Пројектне наставе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Значај саобраћајног знака за ђака	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група
Тако ми се хтелo да упознам тело	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група
Друштвене игре некада могу и сада	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група

Трагом славног сликара	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група
Дневник прочитаних књига	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група
Наш зелени кутак у учионици	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група
Дневник наставе у природи	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група

Око астала у друштву материјала	дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета; реализацију планираних активности; приказ добијених резултата и продуката пројекта; вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта);	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; - разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; - вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака. -сарадња у групи (сви чланови су укључени) -степен залагања свих чланова групе -процена резултата рада група
--	---	--

Програм наставе и учења за шести разред основне школе

Програм Наставе и учења из Српског језика и књижевности за 6. разред основне школе

Циљ учења Српског језика и књижевности је: да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; одреди род књижевног дела и књижевну врсту; прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; разликује ауторску приповетку од романа; анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; разликује облике казивања; увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; уочава хумор у књижевном делу; разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; препоручи књижевно дело уз кратко образложење; упоређи књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.	КЊИЖЕВНОСТ лирика (лектира, књижевни термини и појмови) епика (лектира, књижевни термини и појмови) драма (књижевни термини и појмови) научнопопуларни и информативни текстови домаћа лектира	CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3; CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ. 1.4.8; CJ. 1.4.9; CJ. 2.4.1; CJ. 2.4.2; CJ. 2.4.3; CJ. 2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ. 2.4.8; CJ. 2.4.9; CJ. 3.4.2; CJ. 3.4.3; CJ. 3.4.4; CJ. 3.4.5; CJ. 3.4.6; CJ.3.4.7.

повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; разликује реченице по комуникативној функцији; доследно примењује правописну норму; користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, дигитална компетенција, решавање проблема.	ЈЕЗИК граматика (грађење речи, настанак гласова, подерла гласова и гласовне промене; заменице – неличне именичке и придевске заменице; глаголски облици: аорист, имперфекат и плусквамперфекат; независне предикатске реченице) правопис (писање имена васионских тела, писање именичких и придевских заменица и глаголских облика) ортоепија (правилан изговор гласова <i>ч, ћ, џ, ч, р</i>; дуги и кратки акценти)	CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ. 1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ. 1.3.4; CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9; CJ. 1.3.10; CJ.2.2.5; CJ. 2.3.3; CJ. 2.3.6; CJ. 2.3.7; CJ. 2.3.8; CJ. 3.2.5; CJ. 3.3.4; CJ. 3.3.5; CJ.3.3.6
--	---	--	---

употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типova текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; разликује и гради аугментативе и деминутиве; саставља обавештење, вест и кратак извештај; разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове.	Комуникативна компетенција, компетенција за учење, компетенција за сарадњу, естетичка компетенција, дигитална компетенција, решавање проблема.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА говорне вежбе правописне вежбе лексичко-семантичке вежбе стилске вежбе богаћење речника писмене вежбе и домаћи задаци четири школска писмена задатка	CJ.1.1.6; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ. 1.2.7; CJ. 1.2.8; CJ.2.2.1; CJ.2.2.2; CJ.2.2.4; CJ.2.2.5; CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ 3.4.3
---	--	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - тестови.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба

Програм допунске наставе из Српског језика и књижевности за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Српског језика и књижевности је описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика; поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима; упознавање са гласовним системом; увођење ученика у грађење речи; упознавање гласовних алтернација, њихово уочавање у грађењу и промени речи; утврђивање знања о значењу и функцији именичких неличних и придевских заменица; стицање основних знања о грађењу и значењима глаголских облика; развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује; самостално доношење закључака при анализи текста, систематизација градива, подстицање читалачких навика код ученика.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ одлике књижевних родова: лирике, епике, драме; врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац); стилске фигуре: контраст, хипербола; врсте епских дела: приповетка, роман; облици казивања: наратија (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог; драмске врсте: комедија – основне одлике, дидаскалије, етапе драмске радње (заплет и расплет).	6
ЈЕЗИК Граматика (подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи; настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници; подела сугласника по звучности и по месту изговора; подела речи на слоге; слоготворно <i>p</i> ; гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи; заменице: неличне именичке заменице и придевске заменице; граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице; грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат, плусквамперфекат; независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице) Правопис (растављање речи на крају реда; правописна решења у вези са гласовним променама; писање имена васионских тела, писање именичких и придевских заменица и глаголских облика) Ортоепија (правилан изговор гласова <i>ч, ћ, њ, њ, њ, њ, њ</i> ; дуги и кратки акценти)	20
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (текстови у функцији унапређивања језичке културе; говорне вежбе на унапред одређену тему; учтивне форме обраћања; правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту; богаћење речника: <i>лексичко-семантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i> : (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражење погодног израза)	10

Програм додатне nastave iz Srpskog jezika i književnosti za 6. razred osnovne škole

Циљ додатне наставе из Српског језика и књижевности је пружање додатне подршке ученику кроз: развијање љубави према матерњем језику и потребу да се он негује и унапређује; проверу и систематизацију знања стечених у претходним разредима; овладавање независном предикатском реченицом и њеним деловима; схватање појма сложене реченице; увођење ученика у грађење речи; приближавање настанка гласова, поделе гласова и гласовних промена; стицање основних знања о неличним именичким и придевским заменицама; овладавање глаголским облицима; оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента; оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца); уочавање разлике између свакодневног говора и књижевног језика; развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
КЊИЖЕВНОСТ лирика (лектира, књижевни термини и појмови) епика (лектира, књижевни термини и појмови) драма (књижевни термини и појмови) научнопопуларни и информативни текстови домаћа лектира	10
ЈЕЗИКГраматика (грађење речи, настанак гласова, подела гласова и гласовне промене; заменице – неличне именичке и придевске заменице; глаголски облици: аорист, имперфекат и плусквамперфекат; независне предикатске реченице) правопис (писање имена васионских тела, писање именичких и придевских заменица и глаголских облика) ортоепија (правилан изговор гласова <i>ч, ћ, џ, ч, р</i> ; дуги и кратки акценти)	20
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА говорне вежбе правописне вежбе лексичко-семантичке вежбе стилске вежбе богаћење речника писмене вежбе и домаћи задаци	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима; упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике.	- формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноя, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	Вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама. Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Садржај вежбања у настави мора се одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење паноя; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Српског језика и књижевности

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
КЊИЖЕВНОСТ	Обрада књижевног дела треба да буде проткана решавањем проблемских питања која су подстакнута текстом и уметничким доживљавањем. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова.	- формативно, свакодневно праћење усмених одговора ученика; - прављење паноя, зидних новина; - рад на неким пројектима по избору ученика; - домаћи задатак.
ЈЕЗИК	Ученицима ће се језик представити и тумачити као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - прављење паноя; - рад на неким пројектима по избору ученика; - тестови; - домаћи задатак; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Језичка култура се негује спровођењем лексичко –семантичких стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и развијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби.	- формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; - домаћи задатак; - писана провера-вежба; - самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.

Програм допунске наставе из енглеског језика за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из енглеског језика је пружање подршке ученику да усвоји функционална знања о језичком систему и култури и развијању стратегија учења страног језика како би се оспособио/ла за основну писмену и усмену комуникацију и стекао/ла позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
My life	6
In the past	6
Out and about	6
It's different	6
A healthy future	6
Our world	6

Програм додатне наставе из енглеског језика за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из енглеског језика је пружање додатне подршке ученику да усваји функционална знања о језичком систему и култури и развијању стратегија учења страног језика како би се оспособио/ла за основну писмену и усмену комуникацију и стекао/ла позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
My life	6
In the past	6
Out and about	6
It's different	6
A healthy future	6
Our world	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
My life	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
In the past	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Out and about	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
It's different	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
A healthy future	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Our world	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
My life	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
In the past	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Out and about	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
It's different	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
A healthy future	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
Our world	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак

Програм Наставе и учења из енглеског језика за 6. разред основне школе

Циљ учења енглеског језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене радње и способности; разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобије, допадање и недопадање; размени једноставније информације личне природе; у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; говори о ономе што воли и не воли..	вештина комуникације вештина сарадње компетенција за целоживотно учење рад са подацима и информацијама вештина за живот у демократском друштву	My life <i>I love working with people. I don't like skiing. I'm bad at it. What do/don't you like doing?</i> <i>Peter hates watching horror films. He enjoys playing video games. I can't/couldn't stand the heat.</i> <i>My favourite sport is tennis. What's your favourite sport?</i> <i>What are your hobbies and interests?</i> <i>Fifteen out of thirty people like tennis – eight boys and seven girls.</i> Придевско-предлошке фразе - <i>interested in, good/bad at, crazy about...</i> Глаголи <i>like/love/hate/enjoy/can't stand</i> + глаголска именица Бројиве и небројиве именице – <i>pounds, money...</i> Питања са препозиционим глаголима. Прилози за учесталост – <i>usually, often...</i> <i>The Present Simple Tense</i> за изражавање сталних и уобичајених радњи.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.7. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.22. 3.1.24.

разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; саопшти информације о познатим људима из прошлости и пита за исте; опише своје рано детињство; саопшти и пита за догађаје из прошлости; саопшти и пита о догађајима из скоре прошлости; именује занимања и да пита за иста;	вештина комуникације вештина сарадње естетска компетенција компетенција за целоживотно учење рад са подацима и информацијама	In the past <i>When did Columbus discover America? Who invented the telephone? People lived in caves a long time ago. We saw a good film last week. What did you do when you heard the noise? First, I called the police.</i> <i>The Past Simple Tense</i> глагола <i>to be</i> и осталих глагола (правилних и неправилних), све употребе. Питања са <i>Who/What/Which/How...</i> Past time expressions Numbers and dates Jobs	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2. 2.3.5. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.5. 3.3.8. 3.3.9.
--	---	---	---

разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.	вештина комуникације вештина сарадње компетенција за целоживотно учење рад са подацима и информацијама	Out and about <i>Sorry, she can't come to the phone right now. She's having a shower. She is studying French in Paris.</i> <i>We are very busy these days. We are decorating the school hall. Look!</i> <i>What were you doing when you heard the noise? I was watching TV.</i> <i>At ten o'clock yesterday morning, I was cycling to school. I fell off my bike and hurt my knee. I couldn't stand up.</i> <i>Was there anyone to help? No, there wasn't.</i> <i>I was walking down the lane when I saw a beautiful lady. She was wearing a red dress and a big red hat.</i> <i>While I was sleeping, my brother was helping our father in the garden.</i> <i>She was sleeping when we came in.</i> <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних и привремених радњи. Разлике у употреби глаголских облика <i>The Present Simple Tense</i> и <i>The Present Continuous Tense</i>. <i>The Past Continuous Tense</i>, све употребе. Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Past Continuous Tense</i>. Модални глагол <i>could</i> за изражавање способности у прошлости.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.4. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.19. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
--	---	---	---

опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; саопшти и пита за догађаје из прошлости; саопшти и пита о догађајима из скоре прошлости; саопшти и пита чије је нешто;	вештина комуникације вештина сарадње брига за здравље компетенција за целоживотно учење рад са подацима и информацијама вештина за живот у демократском друштву	It's different Поређење придева (правилно и неправилно); Поређење придева по једнакости <i>as...as, not so/as...as</i>. Comparative and superlative of <i>good</i> and <i>bad</i>. <i>The Present Perfect Simple Tense</i> за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са <i>ever, never, just, already, yet...</i> Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Present Perfect Simple Tense</i>. Присвојне заменице <i>mine, yours...</i> Питања са <i>Whose</i>.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.2. 1.2.3 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 2.3.5. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.17. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.29. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.4.
--	--	---	---

разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; разуме једноставније изразе који се односе на количину и цену; пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; упути уобичајене молбе и захтеве;	вештина комуникације вештина сарадње компетенција за целоживотно учење рад са подацима и информацијама брига за здравље предузетничка компетенција	A healthy future <i>I can't find my keys anywhere. I'll/I will help you look for them. I'll take it, please. I'll leave it, thanks.</i> <i>I promise I won't be late.</i> <i>I believe he will be a great pianist. I don't think he will make it.</i> <i>It will be rainy tomorrow.</i> <i>Why are you putting on your coat? I'm going to take my dog for a walk.</i> <i>It's my birthday next Saturday. I'm going to have a big party.</i> <i>Look at those cars! They're going to crash!</i> <i>What are you doing tonight? We're playing football with friends.</i> <i>The Future Simple Tense</i> за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања. <i>Going to</i> за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања. <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање унапред Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – <i>can/could/may</i>. <i>Would you like...?</i> <i>Will</i> за изражавање молби. Food and drink Квантификатори – <i>much, many, a lot of, lots of, loads of, a few, a little</i>. Питања са <i>How much/many</i>.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.13. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.24. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.5. 3.3.6.
---	--	---	--

разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; саопшти правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;	вештина комуникације вештина сарадње компетенција за целоживотно учење рад са подацима и информацијама предузетничка компетенција	Our world <i>Do you have to wear a uniform at your school?</i> <i>I don't have to take my dog for a walk every day/tomorrow.</i> <i>You should slow down, you shouldn't run down the corridor.</i> <i>If it is cold, put on your jacket. If you hurry, you won't miss the bus.</i> <i>If you don't feel well, you should see a doctor.</i> Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе – <i>can/can't, must/mustn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, should/shouldn't.</i> Први кондиционал	1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.13. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.2. 1.2.3 1.2.4. 1.3.2.2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.20. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4.2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.6. 3.1.10. 3.1.15. 3.1.17. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.29. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.4.
--	--	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из енглеског језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
My life	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер, постери,); Коришћење различитих метода рада;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
In the past	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.
Out and about	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Коришћење различитих метода рада;	Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке
It's different	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Коришћење различитих метода рада;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, задаци у радној свесци, симулација у паровима и групама, различите технике формативног оцењивања
A healthy future	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Коришћење различитих метода рада;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.
Our world	Коришћење различитих наставних метода; Коришћење различитих наставних средстава(цд плејер); Коришћење различитих метода рада; Постављање ученика у ситуације у којима сам процењује сопствену успешност;	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина, различите технике формативног оцењивања.

Програм Наставе и учења из МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ за 6. разред основне школе

Циљ учења МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ је: да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; опише улогу музике у средњовековној Србији; уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената).	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	ЧОВЕК И МУЗИКА <u>Средњи век:</u> Ранохришћанска музика; Византијско певање; Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери, минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. <u>Ренесанса</u> Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Палестрина, Ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.	1.1.2. 2.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 2.1.4. 3.1.4. 1.2.1. 2.2.1. 1.2.2. 2.2.2. 1.2.3.
одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила	Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти.	1.1.2. 2.1.2. 1.2.1. 2.2.1. 1.2.2. 3.2.2.

разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба.	Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.	1.1.2. 2.1.2. 1.1.3. 2.1.3. 3.1.4. 1.1.5. 2.1.5. 3.1.5. 1.2.1. 2.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 2.2.3. 3.2.3. 1.2.4. 1.2.5. 3.2.5.
изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; примењује правилну технику певања; примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању.	Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дејчјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дејчјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом.	1.1.1. 2.1.1. 1.3.1. 3.3.1. 1.3.2. 3.3.2. 1.3.3. 1.4.1. 3.4.1. 1.4.2. 3.4.2.

користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); учествује у школским приредбама и манифестацијама; понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	Естетичка компетенција Одговоран однос према здрављу Сарадња Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Дигитална компетенција	МУЗИЧКО СТВАРЛАШТВО Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.	1.1.1. 1.3.1. 3.3.1. 1.3.2. 3.3.2. 1.3.3. 1.4.1. 1.4.2.
--	---	---	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ за шести разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Човек и музика	Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника, фотографија. Упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација. Пројектна настава.	Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, однос према предмету и другим ученицима, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, рад на пројекту. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
Музички инструменти	Применом аудио визуелних материјала упознати ученике са инструменти са диркама (оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста) и народним музичким инструментима. Упућивање на везу између избора инструмената и догађаја. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.	Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, израда пројектних задатака, презентација и слично. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
Слушање музике	Коришћење различитог дидактичког материјала: аудио и видео материјала, е-уџбеника. Усмеравање на емоционални доживљај, али и мисаону активност. Усмеравање пажње приликом слушања музике како би ученици могли да прате музички ток дела, као и релевантне специфичности музичког дела. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација.	Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.

Извођење музике	Коришћење ритмичких и мелодијских инструмента (Орфов инструментаријум), као и body percussion-a, дидактичких материјала попут нота, аудио и видео снимака. Упућивање на коришћење ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака, програма за снимање и обраду звука...).	Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Формативно, редовно оцењивање усмених одговора ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
Музичко стваралаштво	Коришћење: музичких питања и одговора; компоновање мелодије на задати текст; састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; импровизација игре/покрета на одређену музику; илустрација доживљаја музике; израда музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); музичко-истраживачки рад; осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; осмишљавање музичких квизова; осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона...	Вредновање стваралачког ангажовања ученика. Формативно, ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду. Сумативно, на крају класификационих периода.

Програм Наставе и учења из ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ за 6. разред основне школе

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди		
користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; користи изражајна својства боја у ликовном раду; познаје различите сликарске материјале и технике; користи изражајна својства комплементарних боја у ликовном раду; разматра сам и са другима шта и како је учио и где та знања може применити; изражава своје замисли одабраном ликовном техником; примени стечена знања и доживљена искуства на новим задацима; истражује односе ликовних елемената; разуме улогу боја у свакодневном животу и њихово деловање на човека; експериментише и користи ликовна својства различитих тонова боја; разуме утицај светлости на изглед предмета; изражава своје замисли одабраном ликовном техником; опише естетски доживљај простора и дизајна употребних предмета;	естетичка, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација, сарадња, решавање проблема дигитална компетенција одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини	Боја / Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје). Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје). Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст). Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика). Уметничко наслеђе (музеји и експонати).	о	с	н
			ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3. ЛК.1.2.3. ЛК.1.3.2. ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4.	ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.1. ЛК.2.2.2.	ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.

описује естетски доживљај простора; обликује простор у коме живи користећи стечена знања из дизајна; обликује самостално, или у сарадњи с другима употребне предмете; постави изложбу радова; користи информације за стваралачки рад	естетичка, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација, сарадња, решавање проблема дигитална компетенција одговорно учешће у демократском друштву, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини	Простор / Амбијент (елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници; утицај амбијента на расположење, активност и учење; обликовање школског простора; поставка изложбе).	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3. ЛК.1.2.3. ЛК.1.3.1. ЛК.1.3.2. ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4.	ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.1. ЛК.2.2.2. ЛК.2.3.1.	ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.1. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.
уочава и разликује површине и текстуре; описује тактилни доживљај; уочава различите текстуре у делима природе и човека; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; прави разноврсне текстуре на различитим подлогама или облицима; прави разноврсне текстуре линијама материјалом по избору или у апликативном програму; користи изражајна средства боје у изради текстуре; прави различите текстуре на тродимензионалном облику; користи усвојене информације у стварању ликовног дела; разматра са другима шта је учио и како то да представи визуелном поруком;	естетичка, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација, сарадња, решавање проблема	Текстура / (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3. ЛК.1.2.3. ЛК.1.3.2. ЛК.1.3.4.	ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.1. ЛК.2.2.2.	ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.

разуме садржај визуелних порука и улогу визуелне комуникације у свакодневном животу ликовном техником; разликује врсте визуелних порука и њихове намене. перцепира поруке које се преносе визуелним путем; кодира и декодира визуелне информације. идентификује теме у одабраним уметничким делима и уочава циљеве једноставних визуелних порука. уочава веб дизајн у окружењу и тумачи; развија перцепцију за поруке које се преносе визуелним путем; изражава својезамисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; разликује врсте визуелних порука и њихове намене.	естетичка, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација, сарадња, решавање проблема	Комуникација / Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3. ЛК.1.2.3. ЛК.1.3.1. ЛК.1.3.2. ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4.	ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.1. ЛК.2.2.2. ЛК.2.3.1.	ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.1. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.
идентификује теме у одабраним уметничким делима и разуме значај маште и способности имагинације. изрази своје замисли одабраном ликовном техником.	естетичка, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, комуникација, сарадња, решавање проблема дигитална компетенција одговорно учење у демократском друштву, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини	Уобразиља / Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...). Уметничко наслеђе (необична уметничка остварења).	ЛК.1.1.1. ЛК.1.1.2. ЛК.1.1.3. ЛК.1.2.3. ЛК.1.3.1. ЛК.1.3.2. ЛК.1.3.3. ЛК.1.3.4.	ЛК.2.1.1. ЛК.2.1.2. ЛК.2.2.1. ЛК.2.2.2. ЛК.2.3.1.	ЛК.3.1.1. ЛК.3.1.2. ЛК.3.2.1. ЛК.3.2.2. ЛК.3.2.3. ЛК.3.2.4. ЛК.3.3.1. ЛК.3.3.2. ЛК.3.3.3. ЛК.3.3.4.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
БОЈА	Коришћење дидактичких мотивационих садржаја, упућивање на правилну употребу ликовно-техничких средстава, Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација, истраживачких задатака, једноставни пројекти	Развој потенцијала сваког ученика. Најефикаснији вид напредовања ученика су савети које наставник даје у току практичног рада и питања која наводе ученике на промишљање и развијање идеја. Други ефикасан вид подршке је одељенска изложба (по завршетку задатка) на којој су заступљени сви радови ученика. Ученички портфолио (мапа радова) омогућује ученику да и ван наставесамостално процењује сопствени напредак. Формативно, редовно оцењивање практичних радова ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
ПРОСТОР	Упућивање ученика на пројектну наставу и обликовање простора у школи. Разговор и дискусија, практични радови, демонстрација опажања у природи. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноя, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација, истраживачких задатака.	Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања.

ТЕКСТУРА	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа репродукција, ППТ, видео материјали Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Коришћење е-уџбеника.	Формативно, редовно оцењивање практичних радова ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
КОМУНИКАЦИЈА	Упућивање ученика на разговор о садржају уметничких дела и рекламних (визуелних и аудиовизуелних) порука. Увођење ученика у главне појмове комуникације, а потом и самостално давање примера од стране ученика. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација, истраживачких задатака.	Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Формативно, редовно оцењивање практичних радова ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.
УОБРАЗИЉА	Упућивање ученика на разговор о значају маште (уобразиље, имагинације) у уметности, науци и свакодневним ситуацијама када је потребно пронаћи решење за неки проблем. Приказивање репрезентативних остварења светских и домаћих уметника заснована на сновима, бајкама, митовима и легендама. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања, ППТ презентација, истраживачких задатака.	Процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Вербална самопроцена подразумева излагање свих радова и поређење ликовних решења. Формативно, редовно оцењивање практичних радова ученика, њихово ангажовање, заинтересованост, идеје, учешће у групном раду, допринос ученика за време групног рада, израда креативних задатака на одређену тему. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова. Сумативно, после преласка одређених области, на крају класификационих периода.

Програм Наставе и учења из физике за 6. разред основне школе

Циљ учења физике је: упознавање ученика са природним појавана и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
дефинише начине на које физика као наука истражује природне појаве и законитости по којима се појаве дешавају разликује појмове физичког тела од супстанције од које се тела састоје	Компетенција за учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама	Увод физику	
разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Компетенција за учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама Решавање проблема	Кретање	ФИ 1.2.1, ФИ 1.2.2, ФИ 1.2.3, ФИ 1.4.4; ФИ 2.2.1, ФИ 2.2.2, ФИ 2.4.1, ФИ 2.6.1, ФИ 2.6.2, ФИ 2.6.3, ФИ 2.7.1; ФИ 3.2.1, ФИ 3.4.1, ФИ 3.7.1, ФИ 3.7.2

објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање); разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу демонстрира деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Компетенција за учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Естетичка компетенција	Сила	ФИ 1.1.1, ФИ 1.1.2; ФИ 2.1.1, ФИ 2.1.2, ФИ 2.4.1, ФИ 2.4.3, ФИ 2.6.1, ФИ 2.6.2, ФИ 2.6.3, ФИ 2.7.1; ФИ 3.7.1, ФИ 3.7.2;
изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената(односно, тачност мерења); мери тежину, дужину, време, запремину и масу ; одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења;	Компетенција за учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Естетичка компетенција	Мерење	ФИ 1.4.1, ФИ 1.4.2, ФИ 1.4.3, ФИ 1.4.4, ФИ 1.4.5, ФИ 1.4.6; ФИ 1.7.1, ФИ 1.7.2; ФИ 2.4.1, ФИ 2.4.2, ФИ 2.4.3, ФИ 2.4.4, ФИ 2.7.1, ФИ 2.7.2, ФИ 2.7.3; ФИ 3.4.1, ФИ 3.4.3, ФИ 3.7.1, ФИ 3.7.2;
повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); демонстрира појаву инерције тела; мери тежину, запремину и масу и на основу мерених вредности одређује густину; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Компетенција за учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Естетичка компетенција	Маса и густина	ФИ 1.1.1, ФИ 1.1.2; ФИ 2.1.1, ФИ 2.1.2, ФИ 2.4.1, ФИ 2.4.3, ФИ 2.6.1, ФИ 2.6.2, ФИ 2.6.3, ФИ 2.7.1; ФИ 3.7.1, ФИ 3.7.2;

разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...); познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане); мери тежину, запремину и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак; демонстрира притисак чврстих тела и течности; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке	Компетенција за учење Комуникација Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Естетичка компетенција	Притисак	ФИ 1.1.3, ФИ 1.4.1, ФИ 1.4.2, ФИ 1.4.3; ФИ 2.1.1, ФИ 2.1.5, ФИ 2.1.6, ФИ 2.4.1, ФИ 2.4.3, ФИ 2.6.1; ФИ 3.1.3, ФИ 3.1.4;
--	--	----------	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Увод у физику	Увођење ученика у главне појмове физике као науке може се реализовати применом различитих врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
Кретање	Програмски садржаји се могу реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ	-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме

Сила	Програмски садржаји се могу реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ Упутити ученике на истраживања изван оквира физике као предмета у складу са њиховим интересовањима и презентовање истраживања кроз презентацију, излагање, кратак филм, пано и др.	-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови - индивидуални рад – израда презентација и паноа -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме
Мерење	Програмски садржаји се могу реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врсте дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ Упутити ученике на истраживања изван оквира физике као предмета у складу са њиховим интересовањима и презентовање истраживања кроз презентацију, излагање, кратак филм, пано и др. Пројектна настава	-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији - домаћи задаци, -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме - индивидуални рад – израда презентација и паноа - пројекат

Маса и густина	Програмски садржаји се могу реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ Упутити ученике на истраживања изван оквира физике као предмета у складу са њиховим интересовањима и презентовање истраживања кроз презентацију, излагање, кратак филм, пано и др.	-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака - домаћи задаци, -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме - индивидуални рад – израда презентација и панона
Притисак	Програмски садржаји се могу реализовати: - излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; - решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација; - лабораторијским вежбама; - коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); - систематским праћењем рада сваког ученика. Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ Упутити ученике на истраживања изван оквира физике као предмета у складу са њиховим интересовањима и презентовање истраживања кроз презентацију, излагање, кратак филм, пано и др.	-формативно оцењивање усмених одговора ученика свакодневно - активност на часу -учествовање у разговору и дискусији - домаћи задаци, -провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака -самосталан рад, рад у пару и рад у групи, - сумативно оцењивање, тестови -самоевалуација и евалуација на крају наставне теме - индивидуални рад – израда презентација и панона

Програм допунске наставе из Физике за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Физике је пружање подршке ученицима да стекну минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм Физике у шестом разреду.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 12

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Кретање	2
Сила	2
Мерење	3
Маса и густина	3
Притисак	2

Програм додатне наставе из Физике за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Физике је пружање додатне подршке ученицима да развијају способност логичког мишљење и закључивања, стицање шире образовне основе потребне за лакше усвајање и разумевање других садржаја природних наука, омогућавање даровитим ученицима да искажу и развијају своје способности при решавању проблема у физици

Годишњи фонд часова додатне наставе: 12

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Кретање	4
Сила	2
Мерење	2
Маса и густина	2
Притисак	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Физике

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Кретање	Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ. Прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, са циљем усвајање основних појмова. Вршњачка едукација (рад у пару)	- свакодневна посматрања, - активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - самосталан рад, - тестови, - рад у пару, - провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака, - домаћи задаци
Сила	Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ. Прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, са циљем усвајање основних појмова. Вршњачка едукација (рад у пару)	- свакодневна посматрања, - активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - самосталан рад, - тестови, - рад у пару, - провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака, - домаћи задаци

Мерење	Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ. Прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, са циљем усвајање основних појмова. Вршњачка едукација (рад у пару)	- свакодневна посматрања, - активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - самосталан рад, - тестови, - рад у пару, - провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака, - домаћи задаци
Маса и густина	Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ. Прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, са циљем усвајање основних појмова. Вршњачка едукација (рад у пару)	- свакодневна посматрања, - активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - самосталан рад, - тестови, - рад у пару, - провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака, - домаћи задаци
Притисак	Користити методе/технике рада и облике рада који обезбеђују да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса, као и ИКТ у одговарајућој мери. Примењивати различите врста дидактичког материјала: илустрација, демонстрационих огледа, аплета и симулација на рачунару, видео материјала, ППТ. Прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, са циљем усвајање основних појмова. Вршњачка едукација (рад у пару)	- свакодневна посматрања, - активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - самосталан рад, - тестови, - рад у пару, - провера усвојених знања кроз решавања квантитативних и квалитативних задатака, - домаћи задаци

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Физике

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Кретање	Обрађивање изабраних садржаја из редовне наставе комплексније (релативна брзина праволинијског кретања, решавање проблема у вези са израчунавањем брзине праволинијског кретања, решавање проблема у вези са израчунавањем пута и средње брзине, таблично и графичко приказивање пређеног пута и брзине у зависности од времена, коришћење графика). Обрађивање нових садржаја, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Користити дедуктивни приступ физичким појавама. Изводити прецизнија мерења Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала Анализирати могућност ученика да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење. Решавати сложеније задатке и задатке за такмичења	- свакодневна активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - анализирање добијених решења и закључака до којих ученик долази кроз самосталан рад, - тестови, - решавање проблема, - истраживање, - рад са подацима и информацијама

Сила	Обрађивање изабраних садржаја из редовне наставе комплексније (решавање проблема у вези са истезањем еластичне опруге (динамометра) и тежином тега, односно са калибрисањем опруге, резултујућа сила која делује на тело). Обрађивање нових садржаја, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Користити дедуктивни приступ физичким појавама. Изводити прецизнија мерења Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала Аналиzirати могућност ученика да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење. Решавати сложеније задатке и задатке за такмичења	- свакодневна активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - анализирање добијених решења и закључака до којих ученик долази кроз самосталан рад, - тестови, - решавање проблема, - истраживање, - рад са подацима и инфромацијама
Мерење	Обрађивање изабраних садржаја из редовне наставе комплексније (обрађивање резултата мерења, апсолутна и релативна грешка и представљање резулата мерења). Обрађивање нових садржаја, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Користити дедуктивни приступ физичким појавама. Изводити прецизнија мерења Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала Аналиzirати могућност ученика да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење. Решавати сложеније задатке и задатке за такмичења	- свакодневна активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - анализирање добијених решења и закључака до којих ученик долази кроз самосталан рад, - тестови, - решавање проблема, - истраживање, - рад са подацима и инфромацијама

Маса и густина	Обрађивање изабраних садржаја из редовне наставе комплексније. Обрађивање нових садржаја, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Користити дедуктивни приступ физичким појавама. Изводити прецизнија мерења Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала Анализирати могућност ученика да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење. Решавати сложеније задатке и задатке за такмичења	- свакодневна активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - анализирање добијених решења и закључака до којих ученик долази кроз самосталан рад, - тестови, - решавање проблема, - истраживање, - рад са подацима и инфромацијама
Притисак	Обрађивање изабраних садржаја из редовне наставе комплексније (кретање тела у флуидима (кретање подморнице, ваздушног балона), примена Паскаловог закона, хидраулична преса). Обрађивање нових садржаја, који се наслањају на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Користити дедуктивни приступ физичким појавама. Изводити прецизнија мерења Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала Анализирати могућност ученика да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење. Решавати сложеније задатке и задатке за такмичења	- свакодневна активност на часу, - учествовање у разговору и дискусији, - анализирање добијених решења и закључака до којих ученик долази кроз самосталан рад, - тестови, - решавање проблема, - истраживање, - рад са подацима и инфромацијама

Програм Наставе и учења из математике за 6. разред основне школе

Циљ учења математике је: да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова: 144

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња	Цели бројеви	МА.1.1.1МА.1.1.2. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4.МА.1.2.1. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3.МА.2.2.1. МА.2.2.2 МА.3.1.1 МА.3.1.2.МА.3.2.1. МА.3.2.2

прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој цели и рационалне бројеве (записане у облику разломка или у децималном запису); одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност рационалног броја; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња	Рационални бројеви	МА.1.1.1МА.1.1.2. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.1.4.МА.1.2.1. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.3. МА.2.2.1. МА.2.2.2 МА.3.1.1 МА.3.1.2.МА.3.2.1. МА.3.2.2 МА.1.5.1. МА.2.5.1. МА.2.5.4 МА.3.2.4.
класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова; уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; конструише троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; примењује особине централне и осне симетрије и транслације у једноставнијим задацима;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња	Троугао	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1 МА.2.3.2. МА.2.3.3. МА:2.3.4. МА.2.3.5. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.3. МА.3.3.3.

класификује троуглове односно четвороуглове на основу њихових својстава; конструира троугао, паралелограм и трапез на основу задатих елемената (странице и углови троуглова и четвороуглова и дијагонала четвороугла); примени својства троуглова и четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; одреди центар описане и уписане кружнице троугла;	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња	Четвороугао	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1 МА.2.3.2. МА.2.3.3. МА.2.3.4. МА.2.3.5. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.3.МА.3.3.3.
израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблем Дигитална компетенција Сарадња	Површина четвороугла и троугла	МА.1.4.1. МА.1.4.2 МА.1.4.3. МА.1.4.4 МА.2.4.1. МА.2.5.2. МА.3.4.1

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Математике

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
---------------	--------------------------------------	---

Цели бројеви	Проширивањем система N_0, природних бројева са нулом, настаје систем целих бројева Z, као скуп који је допуњен негативним целим бројевима и на који се, са N_0, такође проширује значење операција и релација.. Први корак у овом проширењу чини додавање негативних целих бројева скупу N_0, а природни бројеви у том ширем скупу слове као позитивни цели бројеви. Уз то треба истаћи значење тих бројева које они имају на разним скалама (термометарској, табли лифта, приказивању прихода и расхода...). Указати на температуре -5°C, тастер лифта који носи ознаку -1, стање на личном рачуну које има ознаку 40 000 динара и $-40\,000$ динара. У том смислу, пожељно је, на конкретним примерима, на разним скалама приказати неке позитивне и негативне температуре, нека позитивна и негативна финансијска стања, надморску висину...Ако је n ознака за природне бројеве, онда ће $-n$ бити ознака за негативне целе бројеве и при том: n и $-n$ чине пар супротних бројева, n је апсолутна вредност за оба броја: n и $-n$. Броју $-n$ супротан је број n, тј. $-(-n) = n$. Поређење целих бројева ослања се интуитивно на њиховом представљању тачкама на бројевној правој и прати представу о распореду тих тачака. Уз ту представу иде и она о усмереној дужи као „ходу” од тачке нула до тачке која представља тај број. Треба нагласити да, када се бројевна права позитивно оријентише, кретање у супротном правцу генерише негативне бројеве. У том контексту треба указати и на геометријско тумачење апсолутне вредности целог броја и потенцирати апсолутну вредност целог броја као одстојање тачке од (координатне) нуле, истичући да цео број и њему супротан број имају једнаке апсолутне вредности, тј. једнака одстојања од (координатне) нуле. Сабирање у скупу Z интерпретира се као настављање „ходова” тј. надовезивање усмерених дужи, у смислу да $3 + 5$ представљање наставак „кретања” у истом смеру, а да $3 + (-5)$ представља кретање за 3 јединице у позитивном смеру и потом 5 јединица у негативном смеру. После рада са конкретним примерима (који би били систематски груписани и записивани, као на пример, $7 + 5$, $7 + (-5)$, $(-7) + 5$, $(-7) + (-5)$) треба прећи на формалну дефиницију збира целих бројева. Та формализација може уследити и касније, када ученици у потпуности овладају сабирањем целих бројева. Много је важније да ученици суштински схвате алгоритам сабирања и да тачно извршавају сабирање, него да знају да искажу дефиницију, а не знају да је примене. Особине сабирања целих бројева (комутативност и асоцијативност) такође треба приказати кроз конкретне примере. Једноставно треба показати да $7 + (-5)$ има једнаку вредност као и $(-5) + 7$, тј. да је потпуно свеједно да ли се „крећемо” прво у позитивном смеру за 7 јединичних дужи или у негативном смеру за 5 јединичних дужи. Одузимање у скупу Z дефинише се као сабирање са супротним бројем, па је потребно истаћи да је у скупу Z та операција увек изводљива, тј. да више није неопходно да умањеник буде већи или једнак од умањеноца. Приликом увођења множења у скупу Z, први корак је опет интуитиван. То, на пример, значи да проблем множења $3 \cdot 2$ поново сводимо на продужено сабирање, тј. на релацију $3 \cdot 2 = 2 + 2 + 2$. Аналогно и проблем $3 \cdot (-2)$ сводимо на релацију $3 \cdot (-2) = (-2) + (-2) + (-2)$ и кроз низ сличних примера долазимо до правила за множење позитивног и негативног целог броја. Али и до важних последица, а то је да је $n \cdot (-1) = (-1) \cdot n = 1 \cdot (-n) = (-n) \cdot 1 = -n$. тј. да је $n \cdot (-m) = n \cdot (-1) \cdot m = -n \cdot m$. Остаје да се објасни случај множења два негативна цела броја па производ $(-3) \cdot (-2)$ записујемо као $(-3) \cdot (-2) = -3 \cdot (-2) = -(-6) = 6$ (на основу већ познате једнакости $-(-n) = n$). Уопштеније $(-n) \cdot (-m) = -n \cdot (-m) = -(-n \cdot m) = n \cdot m$. Свуда прво долазе конкретни примери множења, па се после њих дају опште формулације. Својства комутативности и асоцијативности множења илуструју се прво на конкретним примерима, а тек потом се и формално изводе на основу дефиниције множења. На сличан начин, преко примера и кроз задатке, треба илустровати и својство дистрибутивности. Кроз примере треба и показати да скуп Z није затворен за дељење, тј. да количник два цела броја није увек цео број. Уврстимо и ову важну напомену: наративно изражавање дефиниција и својстава је дидактички врло оправдано, али тек када ученици стекну искуство кроз примере и задатке треба дати прецизну математичку формулацију (а не да се прво искажу правила, а потом да се на основу датих правила решавају задаци). На крају ове теме треба дати преглед основних својстава операција у скупу Z користећи a, b, c итд. као ознаке за променљиве (а не оне којима се истиче знак целог броја).	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
--------------	--	---

Рационални бројеви	Проширивање скупа ненегативних рационалних бројева тече на потпуно аналоган начин као и проширивање скупа N_0, при чему се треба позивати на одговарајуће поступке примењене у случају конструкције система Z и тиме скраћивати излагање. Када је $r \in Q^+$, негативне рационалне бројеве треба означавати пишући $-r$ и избегавати непотребно нагомилавање заграда. Дељење у систему рационалних бројева Q осмишљава се као множење реципрочним бројем, па треба истаћи да је сад та операција увек изводљива (сем дељења нулом, кад треба рећи да такво дељење нема смисла). На крају, систематизују се основна својства операција у скупу Q. Решавање линеарних једначина и неједначина обрађивати после проширења бројевних система до скупа Q рационалних бројева. Тек у овом скупу је то решавање изводљиво без познатих ограничења. Позната правила решавања једначина и неједначина наведеног облика треба повезати и објаснити одговарајућим особинама операција у скупу Q: ако је $a = b$, онда је $a + c = b + c$, ако је $a < b$ онда је $a + c < b + c$ итд. На пример, неједначина $5 - 3x < 6$ се може решавати следећим корацима: $5 < 6 + 3x$ (обема странама додато $3x$), $-1 < 3x$ (обема странама додато -6), $3x > -1$, $x > -\frac{1}{3}$ (обе стране помножене са $\frac{1}{3}$). Пожељно је приликом објашњавања користити модел теразија. Кад се бирају нешто сложенији примери једначина и неједначина, непозната треба да фигурише само једанпут (на пример, $3 \cdot (7x - 4) = 25$). Решавајући текстуалне проблеме састављањем и решавањем одговарајућих једначина и неједначина, утврђују се научени поступци и сагледава њихова примена. У делу који се односи на примену, најпре увести појам координатног система (апсцисна и ординатна оса, јединична дуж, квадранти), као и појам координата као уређеног пара који одређује положај тачке у координатној равни. У овом делу постоји могућност за понављање појмова из претходне године, одређивање осно и централно симетричних тачака и објеката у координатном систему у односу на координатне осе и координатни почетак, као и транслације тачака или познатих геометријских објеката за задати вектор. Обрадити одређивање растојања између две тачке само када оне имају једнаке вредности апсциса или ордината, а одређивање средишта дате дужи у координатном систему повезати са појмом аритметичке средине из петог разреда. Након усвајања основних појмова, ученици могу да прошире знања из петог разреда и приказују податке о зависним величинама табелама, тачкастим, линијским или стубичастим дијаграмима (и са вишеструким стубићима). Важно је да се ученици оспособе да „читају“ графиконе и уочавају зависности међу величинама и у случајевима када оне нису приказане директно на графикону или табели (пређени пут – брзина, број килограма – цена и сл). У овом делу ученици би на једном делу часова, када савладају основне појмове, могли да се оспособе за елементарно коришћење неког од бесплатних динамичких софтвера за приказивање објеката у координатном систему и за цртање дијаграма. Након понављања о појму размере из претходног разреда, увести појам пропорције и коефицијента пропорционалности. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање са већ познатим садржајима Математике (проценти) и других предмета (Физика, Географија, Биологија, Информатика) у циљу израчунавања непознатог члана пропорције. Кроз практичне примере, увести појам директне и обрнуте пропорционалности уз приказ зависности директне пропорционалности у координатном систему. Директну пропорционалност приказивати графички у координатном систему и условом $y = kx$, при чему се не уводи општи појам функције, а може се поменути назив график линеарне функције. График линеарне функције повезати са практичним примерима из свакодневног живота и других предмета.	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
---------------------------	--	---

Троугао	Основни циљ наставе геометрије је да се настави прелаз, започет у петом разреду, са нивоа визуелизације на ниво анализирања и апстракције са првим корацима према дедукцији. Због тога треба инсистирати на правилним формулацијама, закључивању, коришћењу логичких везника (и, или, ако...онда), али не треба претеривати у строгасти код појединих дефиниција и доказа. Изузетно је значајно да се садржаји повезују са познатим појмовима и тврђењима из претходних разреда. У неким једноставнијим ситуацијама дати потпуне доказе тврђења. Појам троугла повезати са познатим појмом затворене изломљене линије, а обим троугла повезати са збиром дужина дужи. Повезати тврђење о збиру унутрашњих углова троугла са познатим својствима трансверзалних углова и анализирати својства спољашњих углова троугла. Ученике навикавати да систематски и прецизно користе одговарајуће ознаке при обележавању страница, темена и углова троугла. Инсистирати да класификацију троуглова на оштроугле, правоугле и тупоугле усвоје сви ученици. Појмове једнакокраког и једнакостраничног троугла повезати са осном симетријом и инсистирати да ученици прихвате да се наспрам једнаких углова у троуглу налазе једнаке странице и обрнуто. Објаснити чињеницу да се наспрам дуже странице у троуглу налази већи угао и обрнуто, као и теорему о неједнакости троугла. Увести висину троугла као дуж која садржи теме троугла и нормална је на праву одређену наспрамном страницом, али не помињати ортоцентар, који је предвиђен за седми разред. Конструкције висине лењиром и шестаром повезати са знањима из петог разреда – конструкцијом нормале из тачке на праву. Објаснити најпре конструкције углова од 90° и 60°, а затим увежбати конструкцију симетрале угла лењиром и шестаром и подсетити ученике на конструктивно сабирање и одузимање углова. На овај начин конструисати углове од 30°, 15°, $7^\circ 30'$, 75°, $22^\circ 30'$, $52^\circ 30'$ и друге углове. Указати на разлику између конструкције неког угла и цртања помоћу угломера. Јасно истаћи да је у (геометријским) конструкцијама дозвољена употреба само обичног лењира и шестара. Важно је са ученицима поновити конструкције нормале на праву из дате тачке и паралеле дате праве кроз тачку која не припада тој правој. Након претходних уводних садржаја о троуглу, обратити основне конструкције троуглова: (СУС) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла између њих; (УСУ) конструкција троугла када је дата дужина једне странице и мера угла који на њу налажу; (ССС) конструкција троугла када су дате дужине све три странице; (ССУ) конструкција троугла када су дате дужине две странице и величина угла наспрам веће од њих. Сваку од основних конструкција треба да прати одговарајуће тврђење о одређености страница и углова троугла. Нпр. тврђење за СУС конструкцију треба да гласи: ако су дате две странице троугла и угао између њих, онда су одређене величине свих углова и свих страница тог троугла. На примерима илустровати ситуације када није могуће конструисати одговарајући троугао: у случају УСУ ако је збир датих углова већи од 180°; у случају ССС ако дате дужи не задовољавају неједнакости троугла. На примерима показати да у случају када су задате две странице и угао наспрам краће од њих постоје три могућности (задатак има два решења, једно решење или нема решења), али не инсистирати на оваквим задацима. На часовима вежбања, кроз задатке истичати специфичности у вези са конструкцијама једнакокраких, једнакостраничних и правоуглих троуглова. (Сложеније конструкције троуглова планиране су за седми разред.) Обрада појма подударности међу троугловима природно се дели на три фазе. У првој фази увести појам подударности ослањајући се на визуелну перцепцију и геометријску интуицију ученика. Два троугла сматрамо подударним ако се један од њих може пренети тако да потпуно поклопи други, односно ако се ти троуглови разликују само по свом положају (у равни) и осим тога не постоји било каква друга разлика међу њима (по облику и димензијама). У овој фази, најважније је да ученици уочавају парове одговарајућих страница и парове одговарајућих углова два подударна троугла. Друга фаза је упознавање са ставовима подударности. Тврђења СУС, УСУ, ССС, ССУ, раније формулисана у вези са основним конструкцијама, треба да послуже за формулацију одговарајућих ставова. Нпр. тврђење СУС треба да буде преформулисано у став СУС: Ако су две странице и њима захваћени угао једнаки двема страницама и њима захваћеним углом другог троугла, онда су ти троуглови подударни. У другој фази од ученика захтевати примену ставова само у најједноставнијим случајевима. Прецизније, треба се ограничити искључиво на задатке: у којима су дата (нацртана или описана) два троугла за које се непосредно (са слике или из текста) могу уочити једнакости из услова неког става; у којима се захтева од ученика да уочи који став се може применити и да одреди једнакост осталих парова одговарајућих страница, односно углова. Кроз задатке наведеног типа истичати специфичности у случајевима када треба утврдити подударност једнакокраких, једнакостраничних, односно правоуглих троуглова. У трећој фази обраде подударности, применом ставова треба извести особине централне и осне симетрије које су ученицима познате из петог разреда. Оваква примена ставова подударности пре свега се односи на детаљна објашњења наставника, кроз која ће ученици постепено усвајати дедуктивни начин закључивања. Доказати најважнија тврђења о симетрали дужи и симетрали угла и из њих касније извести одговарајуће закључке о центру описане и уписане кружнице троугла. (У седмом разреду биће обрађени појмови <i>ортоцентар</i>, <i>тежишна дуж</i> и <i>тежиште</i>, особине у вези са њима, као и сложеније примене ставова подударности.)	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
---------	---	---

Четвороугао	У овој области треба обрадити дефиниције и основна својства четвороуглова: паралелограма, квадрата, правоугаоника, ромба, трапеца и делтоида. Истицати и логичку повезаност ових фигура (квадрат је правоугаоник, правоугаоник је паралелограм, ромб је паралелограм). Посебно је важно нагласити да све особине паралелограма задовољавају и квадрат, правоугаоник и ромб, али да и сваки од њих има своје специфичне особине. Велики број особина троуглова треба поновити и искористити приликом откривања особина четвороуглова. Запазити да се четвороугао разлаже на два троугла (дијагоналом), ослањајући се на теореме о угловима троуглова доћи до одговарајуће теореме о угловима четвороуглова. Паралелограму посветити највећу пажњу и пре свега обновити научено о паралелограму у петом разреду. На основу наученог о паралелограму у петом разреду као и наученог о подударности троуглова и централној симетрији, осној симетрији и транслацији у шестом разреду, изводе се особине паралелограма и услови да четвороугао буде паралелограм. Важно је доказати својства паралелограма. Нагласити да су тачни и обрати неких теорема у вези са паралелограмом. Треба се ослањати на карактеристична (и изведена) својства при извођењу једноставнијих конструкција поменутих геометријских фигура и конструкције са њима повезаним елементима (дужима, угловима и дијагоналама). Сваки задатак са конструкцијом искористити за обнављање основних особина четвороугла који се конструише. Обновити појам усмерених дужи и вектора (интезитет, правац, смер, једнакост вектора). Увести појам супротног вектора и множења вектора бројем. Објаснити поступак сабирања вектора надовезивањем вектора. Повезати сабирање вектора са паралелограмом, дијагоналом паралелограма. Одузимање вектора увести као сабирање вектора при чему се један вектор сабира са супротним вектором другог вектора. Трапез дефинисати као четвороугао који има тачно један пар паралелних страница. Разлагањем трапеца на паралелограм и троугао или паралелограм и два троугла проучити његова својства. Такође, иста разлагања применити приликом конструкције трапеца и тако извођење конструкције трапеца свести на оне конструкције које су ученицима већ познате. Код увођења појма средње линије троугла и трапеца и њихових својстава треба се ослонити на знања о векторима. Увести појам и особине делтоида. Није предвиђена конструкција делтоида	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
-------------	---	---

Површина троугла и четвороугла	Појам површине, којој је посвећено доста пажње, ученици су упознали у првом циклусу. Важно је обновити јединице које се користе за мерење површине. Показати и израчунавање површине неких једноставнијих фигура нацртаних у квадратној мрежи, при чему је један квадрат те мреже изабран за јединицу мере. Једначење површина геометријских фигура осмишљава се на класични начин, ослањајући се на појмове разложиве једнакости. При томе се узима да су површине подударних троуглова једнаке. Полазећи од формуле за површину правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеца. Обрадити израчунавање површине четвороуглова са нормалним дијагоналама: квадрат, ромб, делтоид, као и израчунавање површине произвољног четвороугла разлагањем на познате геометријске фигуре. Укључити практичне примене рачунања површина реалних објеката, и кроз ту примену константно обнављати јединице за мерење дужине и површине. Осим тога, важно је обрадити и ситуације у којима се рачуна површина фигура задатих у координатном систему.	Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе је и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика. Тај процес започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
---------------------------------------	---	---

Програм допунске наставе из Математике за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Математике је пружање подршке ученику да уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм математике у шестом разреду.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Цели бројеви	6
Рационални бројеви	14
Троугао	6
Четвороугао	6
Површина четвороугла и троугла	4

Програм додатне наставе из Математике за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Математике је пружање додатне подршке ученику да овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Цели бројеви	6
Рационални бројеви	14
Троугао	6
Четвороугао	6
Површина четвороугла и троугла	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Математике

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Цели бројеви	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Иницијално тестирање Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Рационални бројеви	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Троугао	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћењем геометријског прибора за једноставне задатке, коришћење е-уџбеника, коришћење различитих врста анимација	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови
Четвороугао	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару) коришћењем геометријског прибора за једноставне задатке, коришћење е-уџбеника, коришћење различитих врста анимација	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, рад у пару
Површина четвороугла и троугла	Комбиновање различитих врста материјала, облика рада и наставних метода, прилагођавање садржаја индивидуалним карактеристикама ученика, усвајање основних појмова, омогућавање вршњачке едукације (рад у пару), коришћење е-уџбеника	Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Математике

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Цели бројеви	Да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика Решавати задатке рачунских операција у којима недостају одређене замене (задаци са звездицама, математички ребуси) Решавање задатака логичког типа на различите начине ради подстицања ученикове креативности и потенцијала Усвојити кључне појмове: цели бројеви, рачунске операције са целим бројевима Задатке из подручја пребројавања троуглова, четвороуглова (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање, рад са подацима и информацијама
Рационални бројеви	Решавати једноставније линеарне једначине са једном непознатом заданом алгебарски, преко дефиниција Проблемске задатке решавати свођењем на линеарну једначину (Декартова метода) Примењивати дистрибутивност у једначинама Сложеније проблемске задатке који би се могли решавати помоћу једначина сводити на алгебарски запис са једном непознатом по принципу ваге у равнотежи	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање,

Троугао	Задатке из подручја пребројавања троуглова, (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање,
Четвороугао	Задатке из подручја пребројавања четвороуглова (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање,
Површина четвороугла и троугла	Задатке из подручја пребројавања троуглова, четвороуглова (али и оставити могућност ученику да користи „свој“ начин решавања задатака уз образложење) Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим и површину заданих ликова. Посебну пажњу посветити мерним јединицама и појму површине Задатке за такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, разломци...)	Свакодневна активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, тестови, решавање проблема, истраживање, писање истраживачих радова

Програм Наставе и учења из биологије за 6. разред основне школе

Циљ учења биологије је: да ученик изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
Хумано поступи	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће младих у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Јединство грађе и функције као основа живота Ћелијско дисање	БИ 1.2.1 1.2.2 1.2.3 1.2.4 2.2.1 2.2.2 2.2.3 2.2.4 2.6.1 2.6.2 2.6.3 3.2.2 3.6.1 3.6.2 1.6.1 1.6.3

Направи разлику између животних средина Истражи утицај средине на испољавање особина	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће младих у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Живот у екосистему -Угрожавање живих бића и њихова заштита	БИ 1.4.1 1.4.2 2.4.1 2.4.3 2.6.1 2.6.3 3.4.2 3.4.4 3.6.1 3.6.2 1.6.1 1.6.2 1.6.3
Идентификује примере природне и вештачке средине Повеже еволутивне промене	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће младих у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Наслеђивање и еволуција -Наследни материјал -Значај гајених биљака	БИ 1.3.1 1.3.4 2.3.1 2.3.2 2.6.1 2.6.3 1.6.1 1.6.3

Групише организме према особинама које указују Одреди положај непознате врсте	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће младих у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Порекло и разноврсност живог света -Постанак живота на Земљи -Положај основних група	БИ 1.1.1 1.1.3 1.1.4 2.1.2 2.1.4 2.6.1 2.6.2 3.1.1 3.1.2 3.1.3 3.6.1 3.6.2 1.6.11.6.2
Прикупи податке о радовима научника	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће младих у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	Човек и здравље -Обољења која изазивају односно преносе	БИ 1.5.3 1.5.4 2.5.4 2.6.1 2.6.2 3.5.4 3.5.5 3.6.1 3.6.2 1.6.1

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из биологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Јединство грађе и функције као основа живота	- Цртежом или моделом приказати основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама - Комбиновањем различитих врста дидактичких материјала (илустрације, е-уџбеник). Ученици треба да схвате разлику између ћелија, ткива и органа - Користити примерке биљака различитих врста за уочавање разлике у улогама биљних органа	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Живот у екосистему	- Увођење ученика у главне појмове коришћењем илустрација, тема, е-уџбеника - За разумевање појма еколошке нише користити слике екосистема преко којих лепити мале слике карактеристичних врста - Прављење ланаца исхране по избору од већег броја слика организама	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Наслеђивање и еволуција	-Коришћење слика, текстова и е-уџбеника за разумевање појмова природне и вештачке селекције и навођење примера из окружења	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Порекло и разноврсност живог света	Анализа слике „дрвета живота“ и одређивање положаја неке врсте	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Човек и здравље	-Комбиновање различитих врста дидактичких материјала (илустрације,теме, е-уџбеник) за навођење начина заражењем бактеријама -Коришћење илустрација за навођење мера превенције које се примењују свакодневно да би се смањила могућност инфекције	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација

Програм допунске наставе из биологије за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из биологије је пружање подршке ученику у савладавању наставних садржаја из биологије, развијању самопоуздања и навике редовног учења.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Јединство грађе и функције као основа живота Основна грађа ћелије Разлика између бактеријске, биљне и животињске ћелије Грађа живих бића-спољашња и унутрашња. Грађа људског тела:хијерархијски низ организама до ћелије Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса	13
Живот у екосистему Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, ланци исхране Антропогени фактор и облици загађења	8
Наслеђивање и еволуција Природна селекција на одабраним примерима Вештачка селекција	5
Порекло и разноврсност живог света „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније сродност и сличност)	5
Човек и здравље Обољења кој изазивају односно преносе бактерије и животиње Путеви преношења заразних болести Превенција и понашање у складу са климатским параметрима	5

Програм додатне наставе из биологије за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из биологије је пружање додатне подршке ученику да изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и развије компетенције неопходне за разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Јединство грађе и функције као основа живота Откриће ћелије и микроскопа Основна грађа ћелије Основне животне функције на нивоу оргнизма: исхрана, дисање, размножавање Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса	13
Живот у екосистему Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, ланци исхране Антропогени фактори и облици загађења	8
Наслеђивање и еволуција Наследни материјал ДНК, гени Индивидуална варијабилност Природна селекција на одабраним примерима Вештачка селекција	5
Порекло и разноврсност живог света Постанак живота на Земљи „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније сродност и сличност)	5
Човек и здравље Обољења која изазивају односно преносе бактерије и животиње Последице болести зависности- алкохолизам Путеви преношења заразних болести	5

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из биологије

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Јединство грађе и функције као основа живота	- Цртежом или моделом приказати основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама - Комбиновањем разлчитих врста дидактичких материјала (илустрације, е-уџбеник). Ученици треба да схвате разлику између ћелија, ткива и органа - Користити примерке биљака различитих врста за уочавање разлике у улогама биљних органа	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Живот у екосистему	- Увођење ученика у главне појмове коришћењем илустрација, тема, е-уџбеника - За разумевање појма еколошке нише користити слике екосистема преко којих лепити мале слике карактеристичних врста - Прављење ланаца исхране по избору од већег броја слика организама	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Наслеђивање и еволуција	-Коришћење слика, текстова и е-уџбеника за разумевање појмова природне и вештачке селекције и навођење примера из окружења	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Порекло и разноврсност живог света	Анализа слике „дрвета живота“ и одређивање положаја неке врсте	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација
Човек и здравље	- Комбиновање различитих врста дидактичких материјала (илустрације, теме, е-уџбеник) за навођење начина заражењем бактеријама - Коришћење илустрација за навођење мера превенције које се примењују свакодневно да би се смањила могућност инфекције	Усмено одговарање мапе појмова Домаћи задаци Тест Самоевалуација

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из биологије

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Јединство грађе и функције као основа живота	-Комбиновање различитих врста дидактичког материјала (илустрација, тема, табела) -Коришћење е-учбеника, тестови -Коришћење интернета, енциклопедија ради израде панона -Пројектна настава -Постављање ученика у различите ситуације евалуације	- Усмено одговарање - Домаћи задаци - Истраживачки радови - Практичан рад - Пројекти
Живот у екосистему	-Истраживање биографија познатих личности -Фотографисање биотопа ради израде панона -Пројектна настава -Коришћење е-учбеника, тестова -Коришћење ИТ или литературе ради израде ланаца исхране -Извођење једноставних огледа -Постављање ученика у различите ситуације евалуације	- Усмено одговарање - Домаћи задаци - Истраживачки радови - Практичан рад - Пројекти
Наслеђивање и еволуција	-Коришћење интернета за откривање тајни ДНК -Прављење модела - Извођење практичних радова -Комбиновање различитих врста дидактичких материјала (слике,теме,табеле)	- Самоевалуација - Усмено одговарање - Истраживачки рад - Практичан рад
Порекло и разноврсност живог света	-Коришћење интернета,тестова,ленти времена -Коришћење и анализа „дрвета живота“ -Комбиновање различитих врста дидактичких материјала (слике,теме,табеле)	- Самоевалуација - Усмено одговарање - Истраживачки рад - Лента времена - Домаћи задаци
Човек и здравље	-Коришћење интернета за израду панона - Израда календара здравих навика -Пројектна настава -Комбиновање различитих врста дидактичких материјала (слике,табеле) -Израда сценарија	- Пројекат - Самоевалуација - Усмено одговарање - Индивидуални рад- пано,календар здравих навика - Домаћи задаци

Програм Наставе и учења из географије за 6. разред основне школе

Циљ учења географије је: да ученик појмовно и структурно овлада природно – географским, демографским, насеобинским, политичко – географским, економско – географским, интеграционим и глобалним процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултукултуралности и патриотизма.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
Успоставља везе између физичко – географских и друштвено – географских објеката, појава и процеса.	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	I – ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА: предмет проучавања и појам географије	ГЕ 1. 1. 1.

Одређује математичко – географски положај на Земљиној површини Анализира, чита и тумачи опште – географске и тематско – географске карте Анализира чита и тумачи ситно – размерне, средње – размерне и крупно – размерне географске карте Оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	II - ГЕОГРАФСКА КАРТА: географска (картографска) мрежа; меридијани и паралеле; географска ширина и дужина; часовне зоне; појам географске карте и њен развој кроз историју; елементи географске карте (математички, географски и допунски); картографски знаци; методе за представљање рељефа на карти; подела географских карти према садржају и величини размера; оријентација у простору, оријентација карте, мерења на карти, сателитски и навигацијски системи	ГЕ 1. 2. 1.; ГЕ 1. 2. 2.; ГЕ 2. 2. 3.; ГЕ 2. 2. 4.; ГЕ 3. 2. 5.; ГЕ 2. 2. 6.; ГЕ 2. 2. 7.; ГЕ 3. 2. 8.; ГЕ 2. 2. 9.; ГЕ 3. 2. 10.
Доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора Анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света Анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних средина	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	III – СТАНОВНИШТВО: основни појмови о становништву, демографски развитак и извори података, број и распоред становништва на Земљи, природно кретање становништва, миграције становништва, структура становништва (биолошке и друштвено – економске), савремени демографски процеси у Србији, Европи и Свету.	ГЕ 1. 3. 1.; ГЕ 1. 3. 2.; ГЕ 2. 3. 3.; ГЕ 2. 3. 4.; ГЕ 2. 3. 5.; ГЕ 3. 3. 6.

Анализира географски положај насеља Објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету Доводи у везу типове насеља, урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	IV – НАСЕЉА: појам и настанак првих насеља, положај и географски размештај насеља, величина и функције насеља, типови насеља, урбанизација, град: унутрашња структура и однос са околним простором, село и рурални процеси	ГЕ 1. 4. 1.; ГЕ 1. 4. 2.; ГЕ 2. 4. 3.; ГЕ 2. 4. 4.; ГЕ 2. 4. 5.; ГЕ 3. 4. 6.; ГЕ 3. 4. 7.
Уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности Доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине Вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	V – ПРИВРЕДА: појам привреде, привредних делатности и привредних сектора, пољопривреда и географски простор, индустрија и географски простор, саобраћај, туризам и географски простор, ванпривредне делатности, развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету, концепт одрживог развоја	ГЕ 1. 5. 1.; ГЕ 2. 5. 2.; ГЕ 2. 5. 3.; ГЕ 2. 5. 4.; ГЕ 3. 5. 5.; ГЕ 3. 5. 6.

Објасни политичко – географску структуру државе Објасни облике владавина друштвеног уређења у свету Објасни улогу државних граница Објасни улогу главног града Представи процесе који су довели до формирања савремене политичко – географске карте света	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	VI – ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ: појам и настанак првих држава, географски положај државе, величина и компактност територије државе, појам и функције државних граница, главни град и облик владавине, политичко – географска карта света после Другог светског рата, територијални интегритет и спорови, интеграциони процеси	ГЕ 1. 6. 1.; ГЕ 1. 6. 2.; ГЕ 2. 6. 3.; ГЕ 2. 6. 4.; ГЕ 2. 6. 5.; ГЕ 2. 6. 6.; ГЕ 3. 6. 7.; ГЕ 3. 6. 8.
Објасни како се издвајају географске регије Објасни физичко – географске одлике Европе Објасни друштвено – економске одлике Европе Објасни регионалне целине Европе Илуструје уз помоћ карте најважније објекте, појаве и процесе на простору Европе	Компетенција за целоживотно учење. Вештина комуникације Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Вештина сарадње Вештина за живот у демократском друштву Брига за здравље Еколошка компетенција Естетска компетенција Предузетничка компетенција	VII – ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ: географске регије и регионална географија, положај и границе Европе, разуђеност обала Европе, рељеф Европе, воде Европе, клима Европе, вегетација Европе, становништво Европе, насеља Европе, привреда Европе, географске регије Европе	ГЕ 1. 7. 1.; ГЕ 1. 7. 2.; ГЕ 2. 7. 3.; ГЕ 2. 7. 4.; ГЕ 2. 7. 5.; ГЕ 2. 7. 6.; ГЕ 2. 7. 7.; ГЕ 2. 7. 8.; ГЕ 2. 7. 9.; ГЕ 2. 7. 10.; ГЕ 3. 7. 11.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из _____ географије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I – ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	Упознавање ученика са општим предметом проучавања друштвене географије Упознавање ученика са друштвено - географским дисциплинама и њиховим предметима проучавања Упознавање ученика са међусобним повезаностима са демографијом и другим природним и друштвеним наукама	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови
II – ГЕОГРАФСКА КАРТА	Савладавање знања и вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање географске карте, њено практично коришћење и начине оријентисања у простору Упознавање ученика усвајање знања о картографској мрежи, паралелама и меридијанима, Екватору и Гриничу Оспособљавање ученика да самостално одређују географску ширину и дужину на глобусу, географској карти света и географској карти Србије Усвајање и разумевање појма географске карте и схватање који географски елементи се приказују на карти (математички, географски и допунски елементи) Оспособљавање ученика да тумаче различите картографске знаке (линијске, контурне и ванразмерне) Упознавање ученика са представљањем рељефа на географским картама применом метода изохипси, боја, сенчења и шрафирање Оспособљавање ученика да читају, тумаче и анализирају опште – географске и тематско – географске карте Упознавање ученика са ситно – размерним, средње – размерним и крупно – размерним географским картама. Обнављање знања о оријентацији помоћу Сунца, звезде северњаче, маховине на дрвету.	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови

III – СТАНОВНИШТВО	Упознавање ученика са основним појмовима о становништву, значају његовог проучавања и изворима података Упознавање ученика са основним карактеристикама популационе динамике у прошлости и данашњим бројем и распоредом становништва на Земљи Упознавање ученика са основним одликама становништва: екумена и анекумена, природни прираштај, густина насељености и миграције Упознавање ученика са поделом становништва према одређеним карактеристикама односно основним биолошким и друштвено – економским структурним обележјима (пол, старост, расна, етничка, образовна, верска и радно – активна структура) Разумевање савремених демографских процеса у Србији, Европи и свету као што су: популациона експлозија, неравномеран размештај становништва, пренасељеност, недовољно рађање где популација имиграционе и емиграционе области, процес старења становништва	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови
IV – НАСЕЉА	Упознавање ученика са основним појмовима о насељима у Србији, Европи и свету Упознавање ученика са најстаријим насељима у свету, Европи и Србији Уочавање најбитнијих природних и друштвених фактора који утичу на географски положај и величину насеља Уочавање различитих функција насеља (пољопривредна, индустријска, административна, културна, саобраћајна, туристичка) Упознавање различитих типова насеља (градска, сеоска и мешовита) Упознавање ученика са појмовима урбанизација, мегалополис и конурбација Уочавање унутар градске просторне и социоекономске разлике које се односе на издвајање централне пословне зоне и слабије урбанизоване периферије Разумевање односа града према околном простору и утицају града на окружење Разумевање руралних процеса, напуштање руралних насеља, деаграризација и преображај руралних насеља у близини градова Уочавање законитости процеса који мењају насеља	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови

V – ПРИВРЕДА	Упознавање ученика са појмом привреде, привредних делатности и привредних сектора Упознавање ученика са природном и географском средином Уочавање природних и друштвених утицаја на развој привреде Значај географског простора на развој пољопривреде, индустрије, саобраћаја, туризма, трговине и ванпривредних делатности Уочавање привредно развијених и неразвијених региона у Србији, Европи и свету Разумевање услова природне средине, друштвено историјских и савремених узрока на концепт одрживог развоја привреде	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови
VI – ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	Упознавање ученика са политичко – географским карактеристикама државе Разумевање појма државе, њених елемената и указивање на време и места настанка првих држава у свету Уочавање географског положаја, границе, величине и компактности територије државе Схватање појма и функције државних граница Разумевање појмова енклава и ексклава Упознавање ученика са појмом и функцијама главног града, политичко – географском картом света после Другог светског рата, територијалним интегритетом, споровима и интеграцијским процесима у свету	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови
VII – ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	Упознавање ученика са предметом проучавања регионалне географије Упознавање ученика са географским положајем, границом и величином Европе Упознавање ученика са хоризонталном разуђености и рељефом Европе Упознавање ученика са водама, климатским одликама и вегетацијом Европе Упознавање ученика са становништвом и насељима у Европи Упознавање ученика са одликама привреде у Европи Уочавање географских регија Европе: јужна Европа (Пиринејско, Апенинско и Балканско полуострво), средња Европа (прибалтичке, алпске и подунавске земље), западна Европа (континентални део – Француска и земље Бенелукса и острвски део Велика Британија и Ирска), северна Европа (Јиланд и Скандинавско полуострво, Ботнички штит и острво Исланд) и источна Европа (Источно – европска низија, прибалтичке земље, Кавказ и Урал)	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера – тестови

Програм допунске наставе из историје за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из историје је пружање подршке ученику да изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	12
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	12
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)	9

Програм додатне наставе из историје за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из историје је пружање додатне подршке ученику да изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, развија компетенције неопходне за разумевање савременог света, развија вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	12
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	12
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)	9

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из историје

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ; Разумевање кључних појмова: <i>средњи век, нови век, преиндустријско доба</i>, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика; Упознавање ученика са историјским изворима карактеристичним за средњи век и рано модерно доба – њихово разврставање, препознавање и тумачење (писани и материјални)	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација током појединих часова Домаћи задатак Израда ленте времена – средњи век, нови век, преиндустријско доба
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Користити оне садржаје који могу да приближе ученицима најважније одлике раног средњег века у Европи и Србији: анализа различитих илустрација (свакодневни живот средњег века, приказ друштвених слојева, сцене најзначајнијих догађаја) и видео снимака који сумирају научено; Коришћење историјске карте и историјског атласа; Анализирање слика које приказује материјалне историјске изворе; Анализирање писаних историјских извора; Коришћење е-уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Историјска карта – Европа, Средоземље, Србија Израда ленте времена

ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Користити оне садржаје који могу да приближе ученицима најважније одлике позног средњег века у Европи и Србији: анализа различитих илустрација (свакодневни живот средњег века, приказ друштвених слојева, сцене најзначајнијих догађаја) и видео снимака који сумирају научено; Коришћење историјске карте и историјског атласа; Анализирање слика које приказује материјалне историјске изворе; Анализирање писаних историјских извора; Коришћење е-уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Историјска карта – Европа, Средоземље, Србија Израда ленте времена
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)	Користити оне садржаје који могу да приближе ученицима најважније одлике прединдустријског доба у свету, Европи и српском етничком простору: анализа различитих илустрација (свакодневни живот прединдустријског доба, приказ друштвених слојева, сцене најзначајнијих догађаја) и видео снимака који сумирају научено; Коришћење историјске карте и историјског атласа; Анализирање слика које приказује материјалне историјске изворе; Анализирање писаних историјских извора; Коришћење е-уџбеника	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Историјска карта – Свет, Европа, Средоземље, српски етнички простор Израда ленте времена

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из историје

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву/виртуелна посета музеју; Коришћење е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; Анализа материјалних историјских извора приказаних на интерактивној табли – њихово разврставање према времену у којем су настали	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Користити разноврсне технике/методе и облике рада; Анализа писаних историјских извора раног средњег века– подстицање ученика да у писаној форми и усмено изразе суштину прочитаног; Анализа сликовног материјала који приказује материјалне историјске изворе карактеристичне за рани средњи век; Стално коришћење историјске карте; Упућивање на додатне садржаје: литературу и поуздане интернет адресе; Ученици имају могућност да спроведу самостално истраживање о њима најзанимљивијим садржајима и да резултате представе осталим ученицима: вежбају способност да самостално пронађу додатне поуздане податке и да их изразе на задовољавајући начин; Коришћење е-уџбеника; Пројектна настава	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Израда ленти времена Историјска карта – Европа, Средоземље и Србија Индивидуални рад – самостално истраживање жељене теме Рад у групи

ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Користити разноврсне технике/методе и облике рада; Анализа писаних историјских извора позног средњег века– подстицање ученика да у писаној форми и усмено изразе суштину прочитаног; Анализа сликовног материјала који приказује материјалне историјске изворе карактеристичне за позни средњи век Стално коришћење историјске карте; Упућивање на додатне садржаје: литературу и поуздане интернет адресе; Стварање свести о повезаности историје Србије и околних држава: разумевање места Србије у оквиру византијског културног простора; Ученици имају могућност да спроведу самостално истраживање о њима најзанимљивијим садржајима и да резултате представе осталим ученицима: вежбају способност да самостално пронађу додатне поуздане податке и да их изразе на задовољавајући начин; Коришћење е-уџбеника; Пројектна настава	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Израда ленти времена Историјска карта – Европа, Средоземље и Србија Индивидуални рад – самостално истраживање жељене теме Рад у групи
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Преиндустријско доба)	Користити разноврсне технике/методе и облике рада; Анализа писаних историјских извора преиндустријског средњег века– подстицање ученика да у писаној форми и усмено изразе суштину прочитаног; Анализа сликовног материјала који приказује материјалне историјске изворе карактеристичне за преиндустријско доба Стално коришћење историјске карте; Упућивање на додатне садржаје: литературу и поуздане интернет адресе; Стварање свести о повезаности историје Срба и околних држава: разумевање положаја Срба у свим државама у којима су се нашли у раном модерном добу; Ученици имају могућност да спроведу самостално истраживање о њима најзанимљивијим садржајима и да резултате представе осталим ученицима: вежбају способност да самостално пронађу додатне поуздане податке и да их изразе на задовољавајући начин; Коришћење е-уџбеника; Пројектна настава	Формативно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација током појединих часова Израда ленти времена Историјска карта – Свет, Европа, Средоземље и српски етнички простор Индивидуални рад – самостално истраживање жељене теме Рад у групи

Програм Наставе и учења из историје за 6. разред основне школе

Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом националном идентитету, културно- историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; пореди историјске појаве; наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку	компетенција за учење; сарадња; комуникација; решавање проблема; дигитална компетенција	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови средњи век, нови век, прединдустријско доба, хронолошки и просторни оквири). Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).	ИС.1.1.1, ИС.1.1.2, ИС.1.1.4, ИС.1.1.5, ИС.1.1.6, ИС.1.2.1.

- на основу датих примера изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); - сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; - приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; - на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; - пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;	компетенција за учење; сарадња; комуникација; решавање проблема; дигитална компетенција	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир Василије II, краљ Михаило, Тирило и Методије.	ИС.1.1.4, ИС.1.1.5, ИС.1.1.6, ИС.1.1.9, ИС.1.1.10, ИС.1.2.3, ИС.1.2.4, ИС.2.1.1
--	--	--	--

- на понуђеним примерима разликује легенде и митове од историјских чињеница као и историјске од легендарних личности; - образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; - разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне умлокалној средини; илуструје примерима бважност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјскихизвора и литературе; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени,културни);учествује у организовању испровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе	компетенција за учење; сарадња; комуникација; решавање проблема; дигитална компетенција	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народан (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи) Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот у селу и граду- занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга) Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде- косовска, о краљу Артуру, ...) Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић. Краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач Саладин,	ИС.1.1.4, ИС.1.1.6, ИС.1.1.9, ИС.1.2.2, ИС.2.1.5, ИС.2.2.2, ИС.3.1.1, ИС.3.1.2.
---	--	--	--

	ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ Преиндустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова- Фиренце, Венеције, Антверпена,...) Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица“,...) Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво). Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина). Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи,	компетенција за учење; сарадња; комуникација; решавање проблема; дигитална компетенција	ИС.1.1.4, ИС.1.1.6, ИС.1.1.9, ИС.1.1.10, ИС.1.2.2, ИС.2.1.5, ИС.2.2.2, ИС.3.1.1, ИС.3.1.2.
--	---	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из историје

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ презентација Упознавање ученика са основним појмовима средњег века, прво теоријски а затим и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање препознавања врсте историјских извора карактеристичних за средњи и рани нови век Коришћење е- уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Сумативно оцењивање: писана провера- тест
ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Користити методе/технике и облике рада који активирају ученике и којима се осамостаљују у раду: анализе слика, историјских извора (Милански едикт), ППТ, видео материјали Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шема, табела, графикана, ППТ Коришћење е- уџбеника	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Карта- појмови везани за Европу, Средоземље и српске земље Домаћи задатак Сумативно оцењивање: писана провера- тест Индивидуални рад- израда ППТ презентација и паноа Израда ленте времена- рани средњи век

ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Користити методе/технике и облике рада који активирају ученике и којима се осамостаљују у раду: анализе слика, историјских извора (Велика повеља слобода, Говор папе Урбана II, Душанов законик, Живот деспота Стефана), ППТ, видео материјали Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шема, табела, графикана, ППТ Коришћење е- уџбеника Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя и ППТ презентација	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Карта- појмови везани за Европу, Средоземље и српске земље Домаћи задатак Сумативно оцењивање: писана провера- тест Индивидуални рад- израда ППТ презентација и паноя Израда ленте времена- позни средњи век
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба)	Користити методе/технике и облике рада који активирају ученике и којима се осамостаљују у раду: анализе слика, историјских извора (Отети континенти, Историја Османског царства), ППТ, видео материјали Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шема, табела, графикана, ППТ Коришћење е- уџбеника Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноя и ППТ презентација	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Карта- појмови везани за Европу, Средоземље и српске земље Домаћи задатак Сумативно оцењивање: писана провера- тест Индивидуални рад- израда ППТ презентација и паноя Израда ленте времена- позни средњи век

Програм Наставе и учења из Информатике и рачунарства за 6. разред основне школе

Циљ учења информатике и рачунарства је:

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења.

Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије.

Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
Правилно користи ИКТ уређаје; Научиће да чува и организује податке у меморији уређаја и у облаку; Научиће да у програму за рад са текстом креира и уређује табеле и слике; Самостално снима аудио и видео записе; Креира и уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје.	Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;	1. ИКТ Дигитални уређаји и кориснички програми; Управљање дигиталним документима; Рад са текстом <i>MS Word</i> ; Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје; Програми за графику (на рачунару и у облаку)
Разуме појам рачунарска мрежа и разликује врсте рачунарских мрежа; Разликује основне интернет сервисе; Приступа интернету, претражује, преузима садржаје на свој уређај у складу са ауторским правима; Примењује правила безбедног понашања на мрежи штитећи своју приватност.	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву. Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;	2. Дигитална писменост Увод у рачунарске мреже; Електронска пошта, чет, форум, блог; Интернет. Мрежни сервиси; Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја; Заштита приватности личних података и поштовање ауторских права; Дигитално насиље;

Креира једноставне програме у текстуалном програмском језику Пајтон. Користи математичке изразе за израчунавање у једноставним програмима. Користи услове, петље, и функције. Ради са променљивама. Проналази и исправља грешке у програму.	Компетенција за учење; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;	3. Рачунарство Пајтон као калкулатор – Основне аритметичке операције; Променљиве као именовани резултати; Аритметичке операције; Пајтон као калкулатор- цели и реални бројеви; Реално дељење; Целобројно дељење; Пајтон- уграђене функције (min, max, abs); Пајтон – ниске стрингови); Пајтон - гранање; Карел робот; Корњача графика; Пајтон – листе; Пајтон – скупови, торке, речници; Пајтон – понављање; Основни алгоритми; Примери једноставних програма – Игра меморије.
Образложи и представи пројектни задатак у тиму у програмском језику Пајтон.	Компетенција за учење; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Сарадња; Дигитална компетенција, Решавање проблема; Одговоран однос према здрављу;	4. Пројектна настава Израда пројектног задатка

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Информатике и рачунарства

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
1. ИКТ	Наставну тему ИКТ започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходном разреду. На овај начин ученици се осврћу на раније научено. Кроз разговор са ученицима поставити следећа питања: Из чега се састоји рачунар, и која је намена појединих уређаја рачунарског система? Објаснити ученицима како да уз помоћ програма Windows Explorer проналазе датотеке и фолдере и да креирају и чувају исте. Појаснити ученицима пречице на тастатури које су корисне и омогућавају нам бржи и лакши рад на тастатури. Научити ученике како да у програму за рад са текстом креирају и уређују табеле. Ученици самостално израђују табелу „Распоред часова.“ Радити са ученицима на креирању и уређивању слика. Програм GIMP нуди велики број опција за уређивање слика. Научити ученике да самостално креирају и уређују мултимедијалне презентације које садрже видео и аудио садржаје.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Проширити знања ученика на тему рачунарске мреже, научити их врстама рачунарских мрежа. Како да користе веб сервисе и поштују ауторска права, али да и препознају различите врсте дигиталног насиља и како да се заштите од њега. Упутити ученике како да безбедно преузимају садржаје са Интернета и да безбедно користе дигиталне технологије.	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).
3. РАЧУНАРСТВО	Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Пајтон. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Пајтон. Научити их како да сложен проблем разложи на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.
4. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	У програмском језику Пајтон могу се креирати програми које решавају стварне проблеме из живота. Дати ученицима предлог теме за израду пројектног задатка. Пре писања програма, тим треба да уради истраживање одабране теме и пронађе могућа решења. Чланови тима треба да ураде анализу и процену могућих решења.	Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање)

Програм допунске наставе из Информатике и рачунарства за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из Информатике и рачунарства је пружање подршке ученику да боље савлада задато градиво да на допунским часовима понове оно што нису савладали на часу ,да добију додатна појединачна објашњења .

Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву ,развијање креативности, да препозна проблеме и реше по потреби рашчлане проблем на делове и учити их додатно да решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 18

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ	4
Дигитална писменост	4
Рачунарство	8
Пројектана настава	2

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из Информатике и рачунарства

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
ИКТ	Научити ученике да правилно користе ИКТ уређаје, да чувају и организују податке локално и у рачунарском облаку, креирају и уређују дигиталне текстове који садрже табеле, креирају и обрађују дигиталну слику, самостално снимају аудио и видео записе и врше њихову основну обраду, креирају и уређују мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања
Дигитална писменост	Ученици ће разумети шта је рачунарска мрежа, научити их врстама рачунарских мрежа. Како да користе веб сервисе и поштују ауторска права, али да и препознају различите врсте дигиталног насиља и како да се заштите од њега. Упутити ученике како да безбедно преузимају садржаје са Интернета и да безбедно користе дигиталне технологије.	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).
Рачунарство	Упознати ученике, кроз практичну примену, са текстуалном програмским језиком Пајтон. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Пајтон. Научити их како да сложен проблем разложи на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем. Затим да проналазе и отклањају грешке у програму.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .
Пројектана настава	У програмском језику Пајтон могу се креирати програми које решавају стварне проблеме из живота. Дати ученицима предлог теме за израду пројектног задатка. Пре писања програма, тим треба да уради истраживање одабране теме и пронађе могућа решења. Чланови тима треба да ураде анализу и процену могућих решења.	Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

Програм додатне наставе из Информатике и рачунарства за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за самостално управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских задатака на напредном, такмичарском нивоу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
ИКТ Дигитални уређаји и кориснички програми управљање дигиталним документима рад са сликама рад са текстом рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје	6
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу интернет сервиси правила безбедног рада на Интернету претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја заштита приватности личних података и ауторских права	6
РАЧУНАРСТВО Основе изабраног програмског језика. основне аритметичке операције. уграђене функције. ниске (стрингови). структуре података. гранање. понављање. основни алгоритми	12
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. вредновање резултата пројектног задатка.	12

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из Информатике и рачунарства

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање програма додатне наставе и учења
1.ИКТ	Задавати ученицима истраживачке радове, где ће кроз израду мултимедијалних презентација и раду са сликама, текстом, аудио и видео записом показати своје знање за дату наставну тему.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања.
2. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Проверити са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу Интернета. Разговарати о сајтовима претраживачима и начинима претраге. Обновити знање о правилима понашања на интернету. За утврђивање и појашњавање ове теме, организовати квизове и радионице (на теме безбедно - небезбедно, пожељно – непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама.	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност).
3.РАЧУНАРСТВО	Упознати ученике, кроз практичну примену , са текстуалном програмским језиком Пајтон. Научити ученике да креирају једноставне програме у програмском језику Пајтон. Научити их како да сложен проблем разложи на једноставније целине (потпрограме). Оспособити ученике да напишу исправан програм који решава одређени проблем.Затим да проналазе и отклањају грешке у програму. Радити са учеником задатке са сајта петља, напредни ниво и припремити га за такмичење.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .

4.ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	Реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство. При реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка - од израде плана до представљања решења. Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложеношћу теме, расположивим ресурсима. Пројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота. Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа. Добар пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл. Идеја за пројектни задатак може бити и израда квиза и теста за проверу знања, понављање, утврђивање, систематизацију градива из целог предмета.	Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).
--------------------------------	---	---

Програм допунске наставе из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из страног језика је пружање подршке ученику да се усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	4
Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест	4
Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	4
Исхрана и гастрономске навике	4
Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	4
Мода и облачење	4
Превозна средства	4
Путовања	4
Географске особености	4

Програм додатне наставе из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из страног језика је пружање додатне подршке ученику да се усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	4
Живи свет – природа,љубимци, очување животне средине, еколошка свест	4
Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	4
Исхрана и гастрономске навике	4
Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	4
Мода и облачење	4
Превозна средства	4
Путовања	4
Географске особености	4

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализма, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Исхрана и гастрономске навике	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, обрасци, огласи, CV, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Испитивање и разматрање критеријума за избор будуће професије. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Мода и облачење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), прављење списка ствари за путовање, допуњавања, табеле, натписи повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о познатим личностима и остварењима из италијанског света моде на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Превозна средства	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, натписи, ред вожње, возна карта, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у коришћењу одређених превозних средстава у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о правилима путовања разлукитим превозним средствима у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Путовања	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мејл, табеле, натписи, ред вожње, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Поређење навика приликом путовања у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање занимљивим кућама и могућностима проналажења повољног смештаја у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Географске особености	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о разилитим местима за одмор у Италији – море, планина, река, језеро, село). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
------------------------------	---	--

Програм Наставе и учења из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ учења Страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљ учења страног језика је: Језик као средство споразумевања имплицира стицање комуникативне компетенције као основног циља учења. Учење страних језика доноси и додатна образовно-васпитна преимућства, која се огледају у јачању когнитивних способности, обогаћивању личности, јачању емоционалне сигурности, конструисању и стабилизовању идентитета. Њиме се, надаље, подстиче и потпомаже развој општих компетенција, превасходно оних социјалних (навикавање на тимски рад, прилагођавање групи и позиционирање унутар ње) и комуникационих (познавање и примена законитости вербалног и невербалног општења; усвајање конверзационих конвенција и стратегија учења; прецизније разумевање културних феномена и културног релативизма).

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; постави и одговори на једноставна питања личне природе; у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;	компетенција за учење, комуникација, сарадња, дигитална компетенција	Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.11 ДСТ 1.1.12 ДСТ 1.1.17 ДСТ 1.1.19 ДСТ 2.1.5 ДСТ 2.1.6 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.27
разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;		Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест	ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.14 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.14 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.27

разуме једноставне предлоге и одговори на њих; упути једноставан предлог; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; упути једноставне молбе и захтеве; затражи и пружи кратко обавештење; захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; саопшти кратку поруку којом се захваљује; разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости; опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/ активности користећи неколико везаних исказа; разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; размени информације у вези са догађајима у прошлости; опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама; тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства; опише дневни/недељни распоред активности;	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, сарадња, дигитална компетенција	Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.7 ДСТ 1.1.11 ДСТ 1.1.12 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.23 ДСТ 1.1.24 ДСТ 1.2.4 ДСТ 1.3.1 ДСТ 2.1.4 ДСТ 2.1.5 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.9 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.16 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.28 ДСТ 2.1.29 ДСТ 2.1.20 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.27 ДСТ 2.2.2 ДСТ 2.3.1
--	--	--	---

разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства; разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; пита/каже/израчуна колико нешто кошта; састави списак за куповину; на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/или пиће у ресторану; изрази количину у најшире заступљеним мерама (грами, килограми...) разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; упути једноставне молбе и захтеве; затражи и пружи кратко обавештење; захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; разуме и следи једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; даје једноставна упутства из домена свакодневног живота и личних интересовања;	компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Исхрана и гастрономске навике	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.4 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.14 ДСТ 2.1.1 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.21 ДСТ 2.1.23 ДСТ 2.1.28 ДСТ 2.1.29 ДСТ 2.2.3 ДСТ 2.3.1
--	---	--------------------------------------	---

разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; разуме планове и намере и реагује на њих; размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; затражи и пружи кратко обавештење;	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.4 ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.17 ДСТ 1.2.2 ДСТ 1.3.1 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.16 ДСТ 2.1.17
разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; упути једноставан предлог; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; упути једноставне молбе и захтеве; затражи и пружи кратко обавештење; разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства; разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност; формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто; на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/или пиће у ресторану; пита/каже/израчуна колико нешто кошта;	компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Мода и облачење	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.5 ДСТ 1.1.13 ДСТ 1.1.14 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.22 ДСТ 1.1.24 ДСТ 1.2.3 ДСТ 1.3.4 ДСТ 1.3.5 ДСТ 2.1.4 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.27 ДСТ 2.1.28

затражи и пружи кратко обавештење; захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; разуме планове и намере и реагује на њих; размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима; разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама; тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства; пита/каже/израчуна колико нешто кошта;	компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Превозна средства	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.3 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.22 ДСТ 1.2.3 ДСТ 2.1.3 ДСТ 2.1.4 ДСТ 2.1.10 ДСТ 2.1.12 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.22 ДСТ 2.1.23 ДСТ 2.1.31
---	---	--------------------------	---

разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима; разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност; формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама; тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства;	компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Путовања	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.5 ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.14 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.20 ДСТ 1.1.22 ДСТ 1.2.1 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.21 ДСТ 2.1.27 ДСТ 2.1.28 ДСТ 2.2.2 ДСТ 2.3.2 ДСТ 2.3.6
разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;	компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Географске особености	ДСТ 2.1.1 ДСТ 2.1.5 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.19

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Иницијално тестирање Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак
Исхрана и гастрономске навике	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, обрасци, огласи, CV, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Испитивање и разматрање критеријума за избор будуће професије. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест
Мода и облачење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), прављење списка ствари за путовање, допуњавања, табеле, натписи повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о познатим личностима и остварењима из италијанског света моде на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак

Превозна средства	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, натписи, ред вожње, возна карта, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у коришћењу одређених превозних средстава у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о правилима путовања разилитим превозним средствима у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Путовања	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мејл, табеле, натписи, ред вожње, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Поређење навика приликом путовања у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање занимљивим кућама и могућностима проналажења повољног смештаја у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Географске особености	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о разилитим местима за одмор у Италији – море, планина, река, језеро, село). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест
------------------------------	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Исхрана и гастрономске навике	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, обрасци, огласи, CV, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Испитивање и разматрање критеријума за избор будуће професије. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Мода и облачење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), прављење списка ствари за путовање, допуњавања, табеле, натписи повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о познатим личностима и остварењима из италијанског света моде на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Превозна средства	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, натписи, ред вожње, возна карта, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у коришћењу одређених превозних средстава у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о правилима путовања разилитим превозним средствима у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Путовања	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мејл, табеле, натписи, ред вожње, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Поређење навика приликом путовања у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање занимљивим кућама и могућностима проналажења повољног смештаја у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Географске особености	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о разилитим местима за одмор у Италији – море, планина, река, језеро, село). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
------------------------------	---	--

Програм Наставе и учења из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ учења Страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Циљ учења страног језика је: Језик као средство споразумевања имплицира стицање комуникативне компетенције као основног циља учења. Учење страних језика доноси и додатна образовно-васпитна преимућства, која се огледају у јачању когнитивних способности, обогаћивању личности, јачању емоционалне сигурности, конструисању и стабилизовању идентитета. Њиме се, надаље, подстиче и потпомаже развој општих компетенција, превасходно оних социјалних (навикавање на тимски рад, прилагођавање групи и позиционирање унутар ње) и комуникационих (познавање и примена законитости вербалног и невербалног општења; усвајање конверзационих конвенција и стратегија учења; прецизније разумевање културних феномена и културног релативизма).

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; поздрав и отпоздрав, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; постави и одговори на једноставна питања личне природе; у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;	компетенција за учење, комуникација, сарадња, дигитална компетенција	Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.6ДСТ 1.1.11 ДСТ 1.1.12 ДСТ 1.1.17 ДСТ 1.1.19 ДСТ 2.1.5 ДСТ 2.1.6 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.27
разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;		Живи свет – природа,љубимци, очување животне средине, еколошка свест	ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.14 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.14 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.27

разуме једноставне предлоге и одговори на њих; упути једноставан предлог; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; упути једноставне молбе и захтеве; затражи и пружи кратко обавештење; захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; саопшти кратку поруку којом се захваљује; разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости; опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/ активности користећи неколико везаних исказа; разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; размени информације у вези са догађајима у прошлости; опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама; тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства; опише дневни/недељни распоред активности;	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, сарадња, дигитална компетенција	Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.7 ДСТ 1.1.11 ДСТ 1.1.12 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.23 ДСТ 1.1.24 ДСТ 1.2.4 ДСТ 1.3.1 ДСТ 2.1.4 ДСТ 2.1.5 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.9 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.16 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.28 ДСТ 2.1.29 ДСТ 2.1.20 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.27 ДСТ 2.2.2 ДСТ 2.3.1
--	--	--	---

разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства; разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; пита/каже/израчуна колико нешто кошта; састави списак за куповину; на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/или пиће у ресторану; изрази количину у најшире заступљеним мерама (грами, килограми...) разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; упути једноставне молбе и захтеве; затражи и пружи кратко обавештење; захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; разуме и следи једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; даје једноставна упутства из домена свакодневног живота и личних интересовања;	компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према здрављу, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Исхрана и гастрономске навике	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.4 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.14 ДСТ 2.1.1 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.21 ДСТ 2.1.23 ДСТ 2.1.28 ДСТ 2.1.29 ДСТ 2.2.3 ДСТ 2.3.1
разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; разуме планове и намере и реагује на њих; размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; затражи и пружи кратко обавештење;	компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, комуникација, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција	Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.4 ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.17 ДСТ 1.2.2 ДСТ 1.3.1 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.16 ДСТ 2.1.17

разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; упути једноставан предлог; пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; упути једноставне молбе и захтеве; затражи и пружи кратко обавештење; разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства; разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност; формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто; на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/или пиће у ресторану; пита/каже/израчуна колико нешто кошта;	компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Мода и облачење	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.2 ДСТ 1.1.5 ДСТ 1.1.13 ДСТ 1.1.14 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.22 ДСТ 1.1.24 ДСТ 1.2.3 ДСТ 1.3.4 ДСТ 1.3.5 ДСТ 2.1.4 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.27 ДСТ 2.1.28
затражи и пружи кратко обавештење; захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; разуме планове и намере и реагује на њих; размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима; разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама; тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства; пита/каже/израчуна колико нешто кошта;	компетенција за учење, комуникација, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Превозна средства	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.3 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.22 ДСТ 1.2.3 ДСТ 2.1.3 ДСТ 2.1.4 ДСТ 2.1.10 ДСТ 2.1.12 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.22 ДСТ 2.1.23 ДСТ 2.1.31

разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства; разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима; разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност; формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност; разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама; тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства;	компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Путовања	ДСТ 1.1.1 ДСТ 1.1.5 ДСТ 1.1.6 ДСТ 1.1.9 ДСТ 1.1.14 ДСТ 1.1.15 ДСТ 1.1.20 ДСТ 1.1.22 ДСТ 1.2.1 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.17 ДСТ 2.1.18 ДСТ 2.1.19 ДСТ 2.1.21 ДСТ 2.1.27 ДСТ 2.1.28 ДСТ 2.2.2 ДСТ 2.3.2 ДСТ 2.3.6
разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;	компетенција за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	Географске особености	ДСТ 2.1.1 ДСТ 2.1.5 ДСТ 2.1.7 ДСТ 2.1.11 ДСТ 2.1.19

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, суседи, наставници)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Иницијално тестирање Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Живи свет – природа,љубимци, очување животне средине, еколошка свест	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Једноставне стратегије за уочавање, памћење и примену правила читања и писања (коришћење фреквентног познатог примера као модела, односно подсетника). Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Организовање структуре свеске као посебно важног средства за учење, прегледност, редослед и организација садржаја, бележење датума за лакше сналажење, визуелно истицање важних појмова. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест
Слободно време - забава, разонода, хобији и спорт	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак

Исхрана и гастрономске навике	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, јеловник, реклама, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у исхрани у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа у обе културе. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару (подела задужења, коришћење препоручених извора, прикупљање и обрада података, критички однос према садржајима на интернету, поређење и провера података, разумљиво излагање по логичним целинама, примена правила о коришћењу и навођењу извора у радовима, презентацијама, паноима и слично). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест
Професионални живот (изабрана будућа струка), планови везани за будуће занимање	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), табеле, обрасци, огласи, CV, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Испитивање и разматрање критеријума за избор будуће професије. Планирање и реализација индивидуалних, групних и радова у пару. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Мода и облачење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), прављење списка ствари за путовање, допуњавања, табеле, натписи повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог, писање кратких текстова по задатом моделу. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Објашњење и разумевање нових и непознатих речи на основу мимике и гестикулације наставника, препознатљивих интернационализама, других фреквентних речи и израза, асоцијација. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о познатим личностима и остварењима из италијанског света моде на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак
------------------------	--	--

Превозна средства	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, табеле, натписи, ред вожње, возна карта, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Поређење навика у коришћењу одређених превозних средстава у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о правилима путовања разлилитим превозним средствима у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Путовања	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мејл, табеле, натписи, ред вожње, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Поређење навика приликом путовања у сопственој и култури циљног језика. Препознавање и уочавање важности контекста и вањјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање занимљивим кућама и могућностима проналажења повољног смештаја у Италији). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Географске особености	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, стрип, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, огласи, брошуре, мапе, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Једноставне стратегије понављања неких устаљених структура, јеноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду. Препознавање и уочавање важности контекста и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и презентација у пару (проналажење информација и излагање о разлитим местима за одмор у Италији – море, планина, река, језеро, село). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест
------------------------------	---	--

Програм Наставе и учења из немачког језика за 6. разред основне школе

Циљ учења немачког језика је стицање комуникативне компетенције која у себи обухвата читав низ општих компетенција као што су: социјална (тимски рад, сарадња, уважавање различитости, позиционирање у групи), естетичка (показује позитиван однос према култури заједница чији се матерњи језик учи, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара), комуникацијска (познаје различите облике комуникације и њихове одлике; кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет) и остале које се различитим методама рада могу интегрисати у настави. Све наведено указује да учење страног језика има значајан утицај на развој идентитета ученика у смеру емоционално, културно и образовно целовите личности спремне за потребе 21. века.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
наведе чланове породице да формулише краће исказе о својој породици да опише чланове породице једноставним језичким средствима формулише и разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност да једноставним изразима исказе допадање и недопадање да наведе занимања чланова породице да наведе и опише кућне љубимце	компетенција за целоживотно учење комуникација естетичка компетенција сарадња дигитална компетенција	Моја породица	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.5. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ. 3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.2.

опише своје место становања опише просторије и намештај саопштава кратке информације о кућним пословима разуме и исказује молбе и упутства разуме и упућује једноставне молбе и захтеве и реагује на њих разуме, даје и следи једноставна упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота да исказе где се шта налази	компетенција за учење естетичка компетенција комуникација одговоран однос према околини одговоран однос према здрављу сарадња дигитална компетенција	Моје окружење	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.5. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.1. ДСТ.2.3.2. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4. ДСТ.3.3.2.
да опише своју дневну рутину разуме и упућује једноставне молбе и предлоге и реагује на њих захвали се и извини користећи једноставна језичка средства опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/ активности користећи неколико везаних исказа разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње. да пита и каже колико је сати да једноставним изразима исказе допадање и недопадање	компетенција за учење естетичка компетенција комуникација одговоран однос према здрављу решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Мој дан	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.14. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.2.3.1. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4.

да искаже своје планове путовања (где, када и чиме) опише специфичне просторне односе и величине једноставним, везаним исказима разуме једноставна питања и обавештења која се односе на положај предмета и бића у простору, правац њиховог кретања и да одговори на њих размени и саопшти једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама упути и разуме једноставне предлоге и да одговори на њих	компетенција за учење комуникација решавање проблема сарадња рад са подацима и информацијама	Планови за путовање	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.1.31. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4.
разуме и упути пригодну честитку/ позивницу и одговори на њу пружи одговарајући изговор или оправдање захвали се и извини користећи једноставна језичка средства затражи и пружи кратко обавештење разуме једноставне исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања у вези са одећом разуме и упути савет и одговори на њега	компетенција за учење комуникација решавање проблема сарадња предузимљивост и оријентација ка преузетништву рад са подацима и информацијама дигитална компетенција естетичка компетенција	Планирање прославе	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.16. ДСТ.1.1.17. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.8. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.2.3. ДСТ.3.2.4.

разуме, тражи и даје обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства опише дневни и недељни распоред слободних активности саопшти шта планира и намерава разуме, размењује и описује у неколико краћих везаних исказа догађаје из прошлости	компетенција за учење комуникација решавање проблема сарадња дигитална компетенција	Планирање и опис слободног времена	ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.3.1. ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.16. ДСТ.2.1.17. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.20. ДСТ.2.1.22. ДСТ.2.1.25. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4. ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.15. ДСТ.3.1.16. ДСТ.3.1.18. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.20. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.22. ДСТ.3.1.23. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.1.26. ДСТ.3.1.27. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ. 3.2.3. ДСТ.3.2.4.
--	--	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Моја породица	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Моје окружење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак
Мој дан	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Планови за путовање	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника. Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима. Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Планирање прославе	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Писмени задатак
Планирање и опис слободног времена	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Провере до 15 минута Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Тест

Програм допунске наставе из НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ допунске наставе из немачког језика је пружање подршке ученику да стекне и развија основне комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за основну писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова допунске наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Моја породица	6
Моје окружење	6
Мој дан	6
Планови за путовање	6
Планирање прославе	6
Планирање и опис слободног времена	6

Програм додатне наставе из НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ додатне наставе из немачког језика је пружање додатне подршке ученику да стекне и развија комуникативне компетенције у сврху оспособљавања за писмену и усмену комуникацију и стицања позитивног односа према немачком језику и култури, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Годишњи фонд часова додатне наставе: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Моја породица	6
Моје окружење	6
Мој дан	6
Планови за путовање	6
Планирање прославе	6
Планирање и опис слободног времена	6
Моја породица	6

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма допунске наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма допунске наставе и учења	Праћење и вредновање Програма допунске наставе и учења
Моја породица	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализама и других фреквентних речи и израза. Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Задачи за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Пано
Моје окружење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу
Мој дан	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу

Планови за путовање	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника. Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима. Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу
Планирање прославе	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Пано
Планирање и опис слободног времена	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма додатне наставе из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма додатне наставе и учења	Праћење и вредновање Програма додатне наставе и учења
Моја породица	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи. Објашњење нових и непознатих речи мимиком и гестикулацијом наставника, помоћу препознатљивих интернационализма и других фреквентних речи и израза. Поређење статуса породице у сопственој и циљној култури и препознавање честих стереотипа о породици. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), допуњавања, обрасци, табеле – породично стабло, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, дијалог, монолог, кратак састав по задатом моделу, правила читања и писања. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ) Израда породичног стабла
Моје окружење	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: флеш – картице, исечци из магазина, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Стратегије употребе неких устаљених структура, једноставних реченица или текстова као модела погодних за постепено стицање самосталности у раду (најпре уз минималне измене задатог модела, а потом постепено додавање нових садржаја и креативније изражавање). Препознавање и уочавање важности контекста, језичких и ванјезичких елемената за разумевање на страном језику.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Мој дан	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: часовник, пано - календар, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник, итд. Планирање и реализација свих фаза индивидуалних, групних и радова у пару (проналажење информација и излагање о токовима дневне рутине и навика живљења на немачком и на матерњем језику). Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Планови за путовање	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: предмети у учионици, илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, ППТ, TPR (Total Physical Response) метод, коришћење е-уџбеника. Увођење страног језика у свакодневну комуникацију у учионици кроз демонстрацију (изговор и извршење одговарајуће радње) и уз одговарајући број понављања наставника које потом ученици извршавају, а касније и задају једни другима. Формулисање једноставних правила понашања на страном језику и истицање важности њиховог поштовања.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Планирање прославе	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрације, симболи, аудио и видеоматеријал, наставни листићи, дигитални уџбеник. Поређење обичаја и прослава одређених празника у сопственој и култури циљног језика и препознавање најчешћих стереотипа. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)
Планирање и опис слободног времена	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: проспекти туристичких агенција, спотови са ју-тјуба, наставни листићи, дигитални уџбеник. Задаци за проверу разумевања (саопштавање основне теме и кључних информација на матерњем језику, показивање наведеног предмета, тачно/нетачно, вишеструки избор, питања отвореног типа), смс поруке или поруке путем друштвених мрежа, огласи, брошуре, план активности у слободно време, допуњавања, табеле, обрасци, повезивања слике и одговарајуће речи/реченице, проналажења «уљеза», проналажења и исправљања грешке, редослед речи у реченици и реченица у краћем дијалогу, игра улога, дијалог, монолог. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације.	Формативно оцењивање различитих вештина: разумевање слушањем, разумевања прочитаног, говор/интеракција, писање, знање о језику Самоевалуација током појединих часова Домаћи задатак Степен ангажовања на часу Презентација (пано или ППТ)

Програм слободне активности за секцију из НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА за 6. разред основне школе

Циљ слободне активности за секцију из немачког језика је пружање подршке ученику да употпуни знања о језику и култури циљног језика, да планира, организује, предузима иницијативу, даје предлоге, доприноси у изради заједничког задатка, преузима одговорност за резултат заједничког рада, изражава и развија креативност, примењује различите стилове учења, сарађује са вршњацима, наставницима, културним установама, стиче и развија свест о важности друштвеног ангажовања и правилима понашања у различитом контексту/окружењу.

Годишњи фонд часова слободних активности: 36

Назив теме/садржаји	Број наставних часова
Европски дан језика	4
Реализација пројекта “Божихни вашар”	8
Припрема представе у оквиру манифестације Вече страних језика	24

Начини остваривања, праћења и вредновања Слободних активности у оквиру секције из немачког језика

Наставна тема	Остваривање Програма слободне активности	Праћење и вредновање слободних активности
Европски дан језика	Сарадња са Културним центром Планирање и организација рада (планирање времена, подела задужења, креирање предмета на задату тему, организовање продаје са циљем прикупљања средстава за помоћ болесној деци) Формулисање једноставних порука на страном језику Учешће у добротворним активностима Самоевалуација и евалуација рада	Степен ангажовања, сарадња, организаторске и комуникацијске вештине, предузимљивост
“Божихни вашар”	Сарадња са градском управом Планирање и организација рада у оквиру тимова (планирање времена, подела задужења, креирање предмета на задату тему, организовање продаје са циљем прикупљања средстава за помоћ болесној деци) Формулисање једноставних порука на страном језику, прављење честитки, украса, традиционалних празничних специјалитета и извођење музичких нумера Учешће у добротворним активностима Самоевалуација и евалуација рада	Степен ангажовања, сарадња, организаторске и комуникацијске вештине, предузимљивост
Припрема представе или видеоматеријала у оквиру манифестације Вече страних језика	Сарадња са Шабачким позориштем Планирање и организација рада (планирање времена, подела задужења, комуникација између чланова секције, обезбеђивање техничких услова за реализацију задатка, разматрање предлога, решавање проблема, доношење одлука, проналажење или креирање реквизита сценографију, осмишљавање кореографије, избор музике, драматизација, вежбе изговора, значај контекста за разумевање ситуације која се приказује на сцени, невербална комуникација, правила понашања у позоришту, на сцени и иза ње.) Самоевалуација и евалуација рада	Степен ангажовања, сарадња, организаторске и комуникацијске вештине, предузимљивост

Програм Наставе и учења из ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА за 6. разред основне школе

Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Годишњи фонд часова: 36 часова

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
образложи везу права и одговорности на примеру; наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од</i> ; аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе;	У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.	ЉУДСКА ПРАВА Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: <i>слобода да</i> и припадајуће одговорности. Посебна група права: <i>заштита од</i> и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање – квалитетно образовање за све.

сврсисходно користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт; образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти на примеру; разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од симболичке и декоративне;	У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.
позитивно користи интернет и мобилни телефон за учење, информисање, дружење, покретање акција; образложи могући утицај друштвених мрежа на ставове и деловање појединца; примени 7 правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ;	У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе.

учествује у избору теме, узорка и инструмента истраживања; учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; презентује спроведено истраживање и добијене резултате; процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	У реализацији наставе развијају се све међупредметне компетенције (компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, рад с подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња, дигитална компетенција), а посебно општа компетенција предмета – активан однос у заједници уз уважавање и поштовање права сваког појединца.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење резултата. Припрема и презентација добијених резултата. Евалуација истраживања.
--	--	---

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Грађанског васпитања

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ЉУДСКА ПРАВА	- ученици проширују своја знања у вези са правима, али је фокус на одговорности; - додају се нова права како би ученици имали целовиту слику; - посебно је важно право на квалитетно образовање за све и инклузивни приступ образовању који се базирају на поштовању људских права; - развија се разликовање инклузије од ексклузије, поштовање и прихватање наспрам стигматизације и сепарације; - развијање толерантног понашања према ученицима који похађају школу по индивидуалном образовном плану; - исказивање разумевања, толеранције и спремности да се пружи помоћ и подршка.	Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	- увод ученика у основне појмове демократског друштва са фокусом на партиципацији; - ученици својим речима и на примерима објашњавају кључне појмове демократије; - упознавање са партиципацијом ученика у одељењу и школи у контексту ученичког парламента који ће бити актуелан у следећем разреду; - разликовање стварне партиципације ученика у школи од оне која је декоративна, коришћењем бројних примера и подстицањем дискусије где ће ученици морати да аргументују своје мишљење.	Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.

ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	- развијање свести о злоупотреби интернета и мобилних телефона када они постају средство насиља (директно или преко посредника), чиме се крше права детета; - ученици знају шта је на интернету дозвољено, а шта није, шта се све подразумева под дигиталним насиљем и како се заштитити; - ученицима је јасно које су њихове одговорности (<i>7 златних правила за сигурно четовање и СМС поруке</i> и како се понашати у ситуацији дигиталног насиља), као и коме се обратити за помоћ у школи.	Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	- увођење ученика у процедуре истраживања као што су: избор конкретне теме истраживања у оквиру задате области, дефинисање узорка истраживања, одабир инструмента који ће се користити и извођење закључака на основу добијених резултата; - изграђивање правиланог однос према грађанском активизму, где акције, кад год је то могуће, треба заснивати на чињеницама добијеним на основу конкретних истраживања; - појашњење шта су ставови, указује се на њихову сазнајну, емоционалну и конативну (вољну, делатну) компоненту, што их чини „одговорним“ за понашање појединаца, јер се људи понашају у складу са својим ставовима;	Програм се описно оцењује. Континуирано се прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученици се оспособљавају и охрабрују да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Негује се саморефлексија (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре. Кључни показатељи напредовања јесу све правилнија употреба термина који се односе на демократске појаве и процесе, исказивање ставова аргументацијом, ненасилна комуникација, прихватање различитости, показивање емпатије, све чешће испољавање иницијативе, већи степен сарадљивости.

Програм Наставе и учења из Православни катихизис за 6. разред основне школе

Циљ учења је да ученици савладају основне појмове везане за Стари Завет, Нови Завет, личност Богочовека Исуса Христа, као и суштину постојања Цркве.

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Сарадња Дигитална компетенција	I – УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада
каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ 2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије 4. Свети Јован Претеча
моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. наведе неке новозаветних књига и околности њиховог настанка; пронађе одређени библијски одељак; каже да се Библија користи на богослужењима; именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; бити подстакнут на читање Светог Писма.	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ 5. Нови Завет је испуњење Старог Завета 6. Новозаветни списи 7. Јеванђелисти

преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; преприча библијски опис Рођења Христовог; препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрема Христове личности; хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; преприча библијски опис Тајне Вечере Христовог Страдања и Васкрсења кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС 8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек 12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори 15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово
преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; објасни значај доношења Миланског едикта; усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;	Компетенција за учење Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Дигитална компетенција	V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА 20. Вазнесење и Педесетница 21. Црква у Јерусалиму 22. Павле – апостол незнабожаца 23. Прогони хришћана 24. Свети цар Константин и крштење царства

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Православног катихизиса

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
I – УВОД	Врсте наставе Настава се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час) Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у учионици; Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима , наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: усмено испитивање; писмено испитивање; посматрање понашања ученика;
II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ		
III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ		
IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС		
V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА		

Програм наставе и учења за седми разред основне школе

–Програм Наставе и учења из Информатике и рачунарства за 7. разред основне школе

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију, у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења

Годишњи фонд часова: 36

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
-Разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - Користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; -Објасни принципе векторске и растерске графике и модела приказа боја; -Креира растерску слику у изабраном програму; -Креира векторску слику у изабраном програму; -Користи алате за трансформацију и уређивање слике; -Креира GIF анимацију; -Креира видео запис коришћењем алата за снимање екрана.	Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција,	ИКТ Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда GIF анимација . Коришћење алата за снимање екрана.
-Разликује појмове URL, DNS, IP адреса. – Објасни појмове хипервеза и хипертекст; - Креира, форматира и шаље електронску пошту;– Обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности. -Препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити;- Сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућем нивоу приступа; - Подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу или веб локацији.	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву. Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;	Дигитална писменост URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима/ презентацијама / упитницима...) у облаку.
-Уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика изцртава елементе 2D графике; -Употребљава петље и генератор насумичних бројева за изцртавање сложенијих облика;	Компетенција за учење; Комуникација; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема;	Рачунарство Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2D графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за изцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објекта. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на изцртавање геометријских облика.

-Планира и опште имплементира решење једноставног проблема; – Проналази и открива грешке у програму; -Сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: - креира, уређује и структурира, дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; - Креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; -Вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Компетенција за учење; Комуникација; Сарадња; Рад с подацима и информацијама; Дигитална компетенција, Решавање проблема	Пројектни задатак Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Ведновање резултата пројектног задатка.
---	---	--

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из Информатике и рачунарства за 7. разред

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ИКТ	Наставну тему ИКТ започети радом на документу који представља својеврсну рекапитулацију онога што су ученици учили у претходна два разреда. На овај начин ученици се осврћу на раније научено смислено користећи нову технику израде прегледа садржаја текстуалног документа. У сегменту креирања и обраде дигиталне слике ученицима треба објаснити карактеристике векторског и растерског представљања слике на рачунару. Представити RGB и CMYK палете боја, указати на везу избора палете у односу на намену: RGB за приказивање на дигиталном уређају или на интернету односно CMYK палете боја за припрему за штампање. Код помињања резолуције слике, подсетити ученике на појам пиксел, те однос квалитета слике и резолуције. Наставити рад у креирању растерске графике у програму коју су ученици користили у претходним разредима. Објаснити појам битмапе, увести појам и сврху слојева. Приказати слику која садржи више слојева од којих је један текст. Представити алате за селекцију и основне корекције дигиталних слика и фотографија као што су промена нивоа осветљености, контраста и обојености. Увести могућност примене филтера. Упознати ученике са карактеристикама радног окружења одабраног програма (инсталираног локално на рачунару или у „облаку“) за креирање векторске графике.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (такозвано вршњачко оцењивање).
Дигитална писменост	Подсетити ученике на значење појмова које су у претходним разредима представљени скраћеницама URL и IP адреса, затим клијент и сервер адреса у мрежном окружењу, као и значења појмова: домен, назив интернет домена, веб адреса и њихову узајамну везу. Укратко објаснити значење појмова DNS сервис и DNS сервер и објаснити њихову улогу у комуникацији између клијента и сервера у мрежном окружењу. Објаснити појам хипервезе и хипертекста. Приказати хипертекст и хиперлинк у интернет прегледачу а затим у програмима за обраду текста и израду мултимедијалних презентација демонстрирати додавање и подешавање хипервезе према делу текста у документу или према неком садржају на интернету. Представити интернет сервис електронска пошта. Објаснити значење појма адреса електронске поште, описати и по потреби креирати поступак креирања налога за електронску пошту.	У настави орјентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Будући да предмет Информатика и рачунарство треба да развије вештине, навике, ставове, стилове понашања, вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања а мање ка тестовима знања.

Рачунарство	Креирање програма који користи графику, обрађивати у истом програмском језику и окружењу које је коришћено за учење програмирања током 6. разреда. Пре преласка на обраду нових тема обновити технике програмирања у текстуалном програмском језику Пајтон. Укратко упознати ученике са библиотеком за 2Д графику, која ће бити коришћена у настави. Увести појам кординатног система прозора, описати сличности и разлике у односу на традиционални кординатни систем који се користи у математици. Увести начине задавања боја (именоване боје, боје задате помоћу три броја у RGB систему). Описати и демонстрирати поступак цртања сложених облика (на пример кућица, чича Глиша, глава робота). Приказати ученицима могућност употребе референтних приручника, туторијала, видео туторијала, и интернет форума у циљу налажења потребних информација о примени библиотечких функција, алгоритама и релевантних делова програмског кода.	У процесу оцењивања треба узети у обзир све активности ученика (залагање, систематичност, самоиницијативност, креативност). Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .
Пројектни задатак	Пројектни задатак подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију унапред датог програма у циљу решавања пројектног задатка. Теме пројектног задатка треба осмислити тако да подржавају функционализацију знања ученика стечених учењем различитих предмета. Пример теме пројектног задатка: Да ли живим здраво? (Истраживање концепта „Здрав начин живота“, Утврђивање у којој мери лични начин живота одговара овом концепту на основу података добијеним програмирањем физичког уређаја да врши функцију бројача корака, креирањем програма за израчунавање индекса телесне масе).	Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ. Вредновање треба усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања .

Програм Наставе и учења из техника и технологија за 7. разред основне школе

Циљ учења технике и технологије је: да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Годишњи фонд часова: 72

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји
повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; разликује врсте транспортних машина;	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околини Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња	Животно и радно окружење
повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; провери техничку исправност бицикла; демонстрира поступке одржавања бицикла или mopеда;	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околини Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња Одговоран однос према здрављу	Саобраћај
самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; користи CAD технологију за креирање техничке документације; управља моделима користећи рачунар; објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја	Компетенција за учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња	Техничка и дигитална писменост

аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; објасни улогу одређених елемената машина и механизма на једноставном примеру; образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; објасни основе конструкције робота; класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околини Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња Предузимљивост и орјантација ка предузетништву	Ресурси и производња
самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; изради производ у складу са принципима безбедности на раду; тимски представи идеју, потупак израде и производ; креира рекламу за израђен производ; врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	Компетенција за учење Комуникација Одговоран однос према раду и околини Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Сарадња Предузимљивост и орјантација ка предузетништву	Конструкторско моделовање

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из технике и технологије

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
Животно и радно окружење	Да би се достигли исходи за ову област, потребно је повезивати садржаје осталих области са примерима са којима се ученици готово свакодневно срећу, стимулисати их да препознају утицај технологије на живот и рад у свом окружењу као и да стекну знања о томе како су људи до сада решавали проблеме у борби за преживљавање. Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици сами урадили. На животну средину веома утиче и енергетска ефикасност. Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила. Ово је потребно остварити задајући ученицима да прикупе и обраде податке о потрошњи појединих доступних уређаја и укупној количини потрошене енергије на месечном нивоу. У зависности од средине, може се истраживати и потрошња горива (грејање, самостални превоз, пољопривредне машине) и могућности уштеде. У оквиру активности у којима користе машине и алате ученици су готово свакодневно изложени утицају дизајна на конфорно и безбедно руковање машинама и уређајима. Без дубљег задирања у појам ергономије објаснити ученицима како је добар дизајн предуслов за квалитетнији и безбеднији рад, као и на који начин се треба прилагодити (став, правилно држање, безбедна растојања од машина, екрана) ради постизања комфора и очувања здравља.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).

Саобраћај	Област која се односи на саобраћај се реализује у континуитету као важна компонента саобраћајног васпитања. На почетку реализације ове области подсетити ученике да су у претходним разредима учили о саобраћајним системима, намени, функционисању и организацији саобраћаја у оквиру саобраћајних објеката, као и о правилима и прописима за регулисање друског саобраћаја која се, пре свега, односе на пешаке и бициклисте као учеснике у саобраћају. Посебно нагласити да је тежиште исхода у претходна два разреда било на безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају. У седмом разреду тежиште је на саобраћајним средствима која се користе и њиховим најважнијим подсистемима (погонски, преносни, управљачки и кочиони). У складу са исходима ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друског саобраћаја са безбедносног аспекта. Други део треба реализовати у области Ресурси и производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта (погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним карактеристикама спољашњег (бицикли, мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкар, транспортери, лифтови). При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила. Оспособити ученике да самостално провере и подесе техничку исправност бицикла (упављачки, преносни и кочиони систем, пнеуматике, висину седишта, осветљење и др.) и демонстрирају поступке одржавања бицикла или мопеда. За остваривање ових исхода користити школски бицикл и постер мопеда.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).
-----------	--	---

Техничка и дигитална писменост	Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. У оквиру апликације ученици најпре креирају модел користећи 2D приказ на основу података које читају са техничког цртежа. Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна са циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сложеније геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га. Ученике треба упознати са наменом основних електронских компоненти рачунара и осталих ИКТ уређаја. Уколико временски оквир дозвољава, ученике упознати и са начином функционисања појединих компоненти, али на елементарном нивоу препоручено коришћењем рачунарских симулација и анимација. Код ученика треба развити свест о значају коришћења рачунарске технике у апаратима, уређајима и производним процесима и објаснити појам и улогу интерфејса у управљању и контроли. Уколико школа поседује одговарајућу опрему, реализовати вежбе у којима ће ученици управљати моделом користећи рачунар и интерфејс, у супротном исту активност реализујте коришћењем рачунарских симулација.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).
---------------------------------------	--	---

Ресурси и производња	Упознати ученике са значајем рационалног коришћења ресурса и принципима очувања животне средине. Уколико има могућности, организовати посету установи или погону чија је делатност директно или индиректно везана за наведене принципе. Поставити ученицима задатак за самосталан рад у оквиру кога ће у свом домаћинству истражити у којој мери и на који начин се они остварују. Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности ученика. Илустровати савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у појединачној и серијској производњи. Увести појам роботике и објаснити њен значај у савременој индустрији. Уколико постоји могућност, демонстрирати рад школског робота или користити рачунарску симулацију. Упознати ученике са основама конструкције робота и улогом појединих делова. Роботику повезати са наставним садржајима као што су информатичка технологија, машине и механизми, енергетика и технологија обраде материјала. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства. Ученицима представити класификацију погонских машина – мотора и илустровати њихову примену на практичним примерима из учениковог окружења.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).
----------------------	--	---

Конструкторско моделовање	У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма (елементима за везу, за пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја, претварача енергије и др. Један од аспекта употребе рачунара и периферних уређаја је и у функцији управљања техничким системима и процесима (интерфејс – систем веза са рачунаром) и конструкцијом робота. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства. Пошто се ученици слободно опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, један од корака ка дефинисању свога пројекта је проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ и адекватну литературу. Исто тако, мора се водити рачуна о принципу економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина, примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројекат се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. У сврху боље координације чланова тима треба упутити ученике на употребу електронске кореспонденције са циљем унапређења рада на реализацији пројекта. Избор модула активности прилагодити постојећим условима рада тј. опремљености кабинета за технику и технологију алатима и материјалом. Приликом израде техничке документације изабраног модела, ручно или уз помоћ рачунарских апликација, примењивати научено: просторно приказивање предмета, ортогонално пројектовање као и специфичности техничког цртања у области машинства. Треба настојати да се остварује континуитет информатичке писмености с циљем да ученици науче да користе рачунар за цртање и израду презентација. По завршетку радова треба организовати представљање идеје од које се пошло, поступака израде и готовог производа. У овој етапи се врши и процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). На основу утрошеног материјала, енергије и рада реализатори (појединац или тим) треба да искажу оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. У складу са предузетничким аспектима, реализатори треба да израде и одговарајуће материјале за рекламе за израђени производ.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).
--------------------------------------	---	---

Програм Наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 7. разред основне школе

Циљ учења физичког и здравственог васпитања је: да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова: 108

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/садржаји	Стандарди
примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању; сврхосходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама;	<u>Одговоран однос према здрављу</u> Ученик користи знања, вештине и усваја ставове ради очувања и унапређивања психофизичког здравља. Одговоран однос према здрављу укључује развијање свести о важности сопственог здравља и безбедности, знања о основним чиниоцима који утичу на здравље и практиковање здравих животних стилова.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој гипкости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.	Основни ниво 1.1.24., 1.1.25.
примени постигнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; примени атлетске дисциплине у складу са правилима; развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;	<u>Сарадња</u> Ученик развија способност да у сарадњи са другима или да се као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или реализацији заједничких пројеката. Учествоје у заједничким активностима на конструктиван, одговоран и креативан начин афирмишући дух међусобног поштовања,	АТЛЕТИКА Техника спринтерског трчања. Истрајно трчање – припрема за крос. Техника штафетног трчања Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис.	Основни ниво: 1.1.3., 1.1.5., 1.1.7. Средњи ниво: 2.1.4., 2.1.7. Напредни ниво: 3.1.4.
одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности;		СПОРТСКА ГИМНАСТИКА Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Кругови Греда.	Основни ниво: 1.1.11., 1.1.12., 1.1.13., 1.1.16. Средњи ниво: 2.1.10. Напредни ниво: 3.1.6., 3.1.7.

изведе елементе одбојкашке технике; примени основна правила одбојке; користи елементе технике у игри; примени основне тактичке елементе спротских игара; учествује на такмичењима између одељења;	равноправности, солидарности и сарадње. уверења, ставове и предлоге. Подржава друге да изразе своје погледе, прихвата да су разлике у погледима предност групног рада и поштује друге који имају другачије погледе. У сарадњи са другима залаже се да се одлуке доносе заједнички на основу аргумената и прихваћених правила заједничког рада. <u>Компетенција за учење</u>	ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре. Футсал: Игра уз примену правила. Кошарка: Сложенији елементи технике, тактике и правила игре.	Основни ниво: 1.1.1. Средњи ниво: 2.1.1. Напредни ниво: 3.1.1.
примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима;	Ученик стиче нова знања и вештине, примењујући претходно учење и ваншколско искуство. Користи различите изворе информација и има критички однос према њима.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Основна подела вежби. Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања.	Основни ниво: 1.2.1., 1.2.2.

Начини остваривања, праћења и вредновања Програма наставе и учења из физичког и здравственог васпитања за 7. разред основне школе

Наставна тема	Остваривање Програма наставе и учења	Праћење и вредновање Програма наставе и учења
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја. А. Часови физичког и здравственог васпитања. Б. Секције. В. Недеља школског спорта. Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање – камповање...). Д. Школска и ваншколска такмичења. Ђ. Корективно-педагошки рад.	Наставник континуирано прати и вреднује: Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: Вежбање у адекватној спортској опреми Редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима Учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др., Приказ три о усвојена комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања), Достигну ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике).
АТЛЕТИКА		
СПОРТСКА ГИМНАСТИКА		
ОСНОВЕ ТИМСКИХ И СПОРТСКИХ ИГАРА		
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА		

НА СЕДНИЦИ ШКОЛСКОГ ОДБОРА КОЈА ЈЕ ОДРЖАНА 01.07.2019. УСВОЈЕН ЈЕ АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ ЗА ДРУГИ И ШЕСТИ РАЗРЕД И НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА ТРИ ПРЕДМЕТА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД И ЗАВЕДЕН ПОД ДЕЛОВОДНИМ БРОЈЕМ 1015 ОД 1.07.2019. ГОДИНЕ.

Директор школе

Јелена Јеврић

Председник Школског одбора

Драган Продановић